

Javna obravnava Pravil za delovanje trga z elektriko

Borzen objavlja javno obravnavo novih Pravil za delovanje trga z elektriko, ki bodo dopolnila in v delih spremenila trenutno veljavna Pravila za delovanje trga z elektriko (Uradni list RS, št. [105/15](#)). Pravila so pripravljena na podlagi [javne obravnave Pravil o spremembah in dopolnitvah pravil za delovanje trga z elektriko](#), ki je potekala v času od 28. 12. 2017 do 22. 1. 2018, ter predlogov in pripomb, prejetih v okviru javne obravnave. Pravila prav tako implementirajo zahteve [Uredbe o določitvi smernic za izravnavo električne energije \(EU\) 2017/2195](#).

Javna obravnava je odprta v času **od 26. 4. 2018 do 30. 5. 2018**. Pripombe, komentarje in predloge lahko zainteresirana javnost **posreduje na elektronski naslov pravila@borzen.si**.

Ljubljana, 26. april 2018

Borzen, d.o.o.

Obrazložitev

[Energetski zakon \(EZ-1\)](#) (Uradni list RS, št. 17/14 in 81/15) v četrtem odstavku 97. člena nalaga operaterju trga, da po javnem pooblastilu izdaja Pravila za delovanje trga z elektriko, za katera mora pred njihovo objavo v Uradnem listu Republike Slovenije pridobiti soglasje Agencije za energijo. Veljavna Pravila za delovanje trga z elektriko (v nadaljevanju Pravila), so bila objavljena v Uradnem listu RS št. [105/15](#).

Dokument zajema predlog novih Pravil za delovanje trga, ki se glede na veljavna pravila razlikujejo v spremembah, ki so rezultat tako [javne obravnave Pravil o spremembah in dopolnitvah pravil za delovanje trga z elektriko](#), ki je potekala v času od 28. 12. 2017 do 22. 1. 2018 ter predlogov in pripomb, prejetih v okviru javne obravnave, kot tudi rezultat zahtev [Uredbe o določitvi smernic za izravnavo električne energije \(EU\) 2017/2195](#).

Pravila za delovanje trga z električno energijo prinašajo spremembe predvsem na naslednjih področjih:

Možnost vzpostavitve digitalnega poslovanja

V Pravilih je za izvajanje komunikacije z udeleženci trga, predvsem z odgovornimi bilančnih skupin, predvidena uporaba elektronske pošte. Preko elektronske pošte denimo operater trga posreduje poročila bilančnih obračunov, odgovorni bilančni skupin pa po isti poti posredujejo pripombe nanje. Skladno z razvojem informacijsko-komunikacijske tehnologije operater trga stremi k uvajanju e-poslovanja na področjih poslovanja gospodarske javne službe. V ta namen se v pravila dodaja nov odstavek, s katerim bo omogočeno nadomeščanje uporabe elektronske pošte z uvajanjem e-poslovanja.

Dopolnitev določila glede začasnega tehničnega onemogočanja

V primerih, ko se članom bilančne sheme začasno tehnično onemogoči delovanje na trgu, se članom prepreči prijava zaprtih pogodb. S spremembo četrtega odstavka 36. člena se jasneje določi posledice izreka ukrepa začasnega tehničnega onemogočanja, in sicer se prepreči prijava zaprtih pogodb tako s strani člana, ki mu je bil izrečen ukrep, kot tudi s strani drugih članov bilančnih skupin do njega. Dodatno se določi, da se zaprte pogodbe, katerih stranka je član bilančne sheme z izrečenim ukrepom, iz evidence odstranijo začevši z učinkovanjem ukrepa začasnega tehničnega onemogočanja delovanja na trgu z elektriko. Prav tako se določi, da se o tem po elektronski poti obvesti vse člane bilančne sheme, ki so bili navedeni kot partnerji v odstranjenih zaprtih pogodbah.

Dopolnitev določila glede ukrepanja v primeru neusklajenosti prijave

Spremeni se člen, ki določa ukrepanje v primeru neusklajenosti prijave, in sicer na način, da se v primeru, da se ob prijavi zaprte pogodbe pogodbeni stranki sami ne moreta uskladiti, prijave pogodbe ne sprejme. Že prijavljene neusklajene pogodbe pa se razveljavijo tako, da se njihova vrednost postavi na nič.

Pogoji za odpoved bilančne pogodbe

Tretji odstavek 38. člena trenutno določa, da lahko odgovorni bilančne skupine odpove bilančno pogodbo le pod pogojem, da ima v trenutku posredovanja odpovedi bilančne pogodbe izpolnjene vse pogoje navedene v tem odstavku. V praksi to pomeni, da mora pred odpovedjo pogodbe prenesti vse podrejene bilančne skupine pod drugo bilančno skupino ali jim odpovedati pogodbo o izravnavi. Bilančno pogodbo pa lahko odpove šele, ko ostane brez podrejenih članov bilančne sheme. To pomeni, da mora v primeru, da ima hierarhično

podrejene člane, preden odpove bilančno pogodbo počakati dva meseca, da podrejeni člani opravijo prehod med bilančnimi skupinami. S spremembo tretjega odstavka 38. člena se praksa spremeni na način, da lahko odgovorni bilančne skupine odpove bilančno pogodbo že preden so izpolnjeni vsi pogoji, vendar pa začne odpoved učinkovati ob izpolnitvi zahtevanih pogojev.

Uporaba finančnih kritij za namene letnega poročuna v primeru prehoda

S sedmim odstavkom 38. člena Pravila omogočajo, da se smejo v primeru spremembe statusa člana bilančne sheme iz odgovornega bilančne skupine v odgovornega bilančne podskupine finančna kritja bodočega hierarhično nadrejenega odgovornega bilančne skupine uporabiti tudi za kritje obveznosti iz naslova letnega poročuna člana, ki prehaja pod bilančno skupino. Ker pa se oddaja vloge za prehod in predložitev izjave zgodi najmanj mesec dni pred prehodom, operater trga ne more vrniti obstoječih finančnih kritij člana bilančne sheme, preden se ne zaključijo bilančni obračuni za pretekla obdobja pred prehodom. S tem namenom se spremeni zadnja poved odstavka, ki je postavljala prekratek rok za vračilo finančnih kritij 5 delovnih dni po predložitvi izjave in se ga spremeni v »naslednji delovni dan po izpolnitvi vseh obveznosti iz naslova bilančnega obračuna«.

Izvršilni dnevi v primerih sprememb v bilančni shemi

S spremembo drugega odstavka 41. člena in brisanjem četrtega se rok za prijavo podaljšanja pogodbe o izravnavi izenači z rokom za prehod med bilančnimi skupinami. Za vse velja, da »začne podaljšanje ali prehod učinkovati na podlagi vpisa v evidenco pogodb o članstvu v bilančni shemi, ki se opravi prvega dne v mesecu, ki nastopi najmanj mesec dni kasneje od trenutka izpolnitve vseh pogojev za vpis v evidenco oziroma prvi dan meseca dogovorjenega med operaterjem trga in članom bilančne sheme, če ta dan nastopi kasneje«.

Pozitivni količniki nemerjenih odjemalcev

Količniki, ki se jih uporablja v analitičnem postopku za razporeditev preostalega diagrama med nemerjene odjemalce, po sprejemu pravil v 73. členu agregirano po dobaviteljih ne bodo smeli biti negativni. S tem se prepreči občasno pojavljanje negativnih vrednosti količnikov agregiranih po dobaviteljih, ki zmanjšujejo skupno realizacijo nemerjenih odjemalcev pri dobaviteljih in posledično tudi povečujejo verjetnost in količine njihovih odstopanj. V primeru, ko bi bil izračunana agregirana vrednost količnika dobavitelja negativna, denimo zaradi poračunov ob odčitku merilnih podatkov, se preostala razlika (po nastavitvi količnika na nič) poročuna v letnem poročunu bilančnega obračuna. Pravila tudi določajo, da se v letnem poročunu prenesene količine prerazporedijo med dobaviteljem in izgubami distribucijskega omrežja.

Izračun dejanskih izgub v distribucijskih omrežjih

Z dodatnim odstavkom 75. člena se za distribucijska omrežja (vključujoč omrežja zaprtih distribucijskih sistemov), omogoči v vsakem obračunskem intervalu izračun dejanskih izgub, ki nastanejo pri obratovanju omrežja, iz razlike med vso prejeto in oddano elektriko, ki jo omrežje prejme oziroma odda na stičnih točkah z drugimi omrežji, proizvodnih prevzemno-predajnih mestih in odjemnih prevzemno-predajnih mestih. S tem se lahko v primeru, da tehnologija to omogoča, s podatkom o dejanskih izgubah nadomesti oceno z uporabo količnika, ki temelji na preteklih podatkih.

Sprememba metodologije izvajanja korekcije osnovnih cen za odstopanja

Metodologija za korekcijo cen za odstopanja je določena v 91. členu Pravil. S spremembo tega člena se spreminja metodologija korekcije na način, da se cene za odstopanja ne bo

spreminjalo le v izbranih obračunskih intervalih, kjer je največji primanjkljaj ali največji presežek, temveč se bodo spreminjale vse cene v obračunskem mesecu skladno z metodologijo, ki bo po spremembi pravil določena v prilogi k pravilom.

Metodologija je robustna na spremembe vhodnih parametrov, relativno enostavna ter časovno nezahtevna za izračun in hkrati zmanjša pogostost pojava visokih cen za odstopanja. Spremembe cen v okviru korekcije se porazdelijo čez celoten obravnavani mesec, pri tem pa se upoštevajo količine odstopanj v posameznih obračunskih intervalih z namenom, da se cene korigirajo tam, kjer je to najbolj smiselno. Metodologija je bila podrobneje predstavljena v okviru posvetovanja v mesecu marcu 2017 ([povezava](#)).

Določitev roka za posredovanje dokazila o izpadu naprave

V Pravila se doda rok za posredovanje dokazila o izpadu, ki je pogoj za povečanje tolerančnega pasu in ki ga odgovorni bilančne skupine predloži operaterju trga. Rok za posredovanje je enak roku, ki po novem predlogu velja za elektrooperaterje za pošiljanje podatkov za bilančni obračun in je na 12. delovni dan v mesecu, ki sledi mesecu, za katerega se izvaja bilančni obračun.

Sprememba postopka izvajanja bilančnega obračuna

Trenutno veljavna pravila določajo postopek izvajanja bilančnega obračuna v dveh korakih z izvedbo informativnega in dokončnega bilančnega obračuna, pri tem pa se finančna poravnava izvede le po izdelavi dokončnega bilančnega obračuna. Pravila ta postopek spreminjajo. Finančna poravnava se bo izvedla že po prvem bilančnem obračunu. Še vedno bodo lahko bilančne skupine podajale pripombe na prvi bilančni obračun, vendar to ne bo zadržalo finančne poravnave. Skrajšajo se tudi roki za pošiljanje podatkov s strani elektrooperaterjev. Operater trga lahko datume prejema podatkov objavi na svoji spletni strani.

Sprememba smeri odstopanja zaradi zahtev GL EB

[Uredba o določitvi smernic za izravnavo električne energije \(EU\) 2017/2195](#) v šestem odstavku 54. člena določa, da za odstopanje bilančne skupine negativni predznak predstavlja pomanjkanje bilančne skupine in da pozitivni predznak predstavlja presežek bilančne skupine. Zaradi teh določil je potrebno ta pravila uskladiti z Uredbo in spremeniti razumevanje smeri odstopanj bilančnih skupin. Da v prihodnje pri uporabi podatkov o cenah za odstopanja ne bi prihajalo do napačne uporabe podatkov, se spremeni poimenovanje indeksov cene za odstopanja in sicer iz C_+ v C_{neg} in C_- v C_{poz} . Pri tem naj opozorimo, da se predznaki regulacijske energije ne spremenijo.

Sprememba formul za izračun osnovnih cen za odstopanja zaradi zahtev GL EB

[Uredba o določitvi smernic za izravnavo električne energije \(EU\) 2017/2195](#) v 55. členu določa način izračuna cene za odstopanja. Zahtevana metodologija uporablja za izračun cene za odstopanja tehtane povprečne cene pozitivne in negativne aktivirane izravnalne energije. Posledično se spremenijo tudi formule za izračun cen za odstopanja v 89. členu pravil.

Gibljava finančna kritja udeležencev finančne poravnave s primopredajnimi mesti

Trenutno veljavna pravila ne pokrivajo možnosti izračuna gibljivih finančnih kritij za napovedana odstopanja (razlika med obratovno napovedjo in tržnim planom) članom bilančne sheme, ki imajo primopredajna mesta, kar se z novimi Pravili ureja. Ključna je torej predvsem izenačitev obravnave odgovornih bilančnih skupin z ali brez primopredajnih mest glede gibljivih kritij.

Explanation ([unofficial summary translation](#))

The Slovenian Energy Act ([Energetski zakon \(EZ-1\)](#) (Uradni list RS, št. 17/14 in 81/15)) in the fourth paragraph of Article 97 assigns to the market operator (Borzen, d.o.o.) the duty to issue Rules on the Operation of the Electricity Market. The currently valid Rules were published in the Official Gazette No. [105/15](#). An unofficial English translation of the currently valid Rules is available [here](#).

The new Rules contain changes stemming both from the [public consultation](#) that was open from 28 December 2017 to 22 January 2018 (including the responses received) as well as the changes required by the [Guidelines on Electricity Balancing](#).

The new Rules bring changes mostly to the following areas:

Possibility to enhance communication by digital means

The currently valid Rules already envisage the use of e-mail when communicating with market participants, particularly balance responsible parties. For example, the market operator sends imbalance settlement reports via e-mail and balance responsible parties may send comments back by e-mail as well. Due to technological developments the new Rules open the possibility to use other, more sophisticated communication channels, upon prior notice.

Supplement regarding the temporary technical prevention

In cases of temporary technical prevention from operating on the electricity market members are unable to report closed contracts. The new Rules define more clearly the consequences of the temporary technical prevention: both the affected member, as well as the counterparty cannot report the contract. It is further clearly specified that reported contracts, where one of the parties is the affected member, are removed from the register. Affected counterparties are informed by the market operator via electronic means.

Supplement regarding non-matching reports of closed contracts

In case where both parties (buyer / seller) cannot agree on the nomination, the contract report is not accepted. Already reported quantities are set to 0.

Conditions regarding the termination of the balancing agreement

The third paragraph of Article 38 of the currently valid Rules list the conditions, when the balance responsible party may terminate the balancing agreement. This also includes the condition, that it has no hierarchically inferior balance group members, is not a supplier to any consumer or producer, and does not supply any self-owned delivery points. In case of existence of hierarchically inferior members, it would have to wait until they are able to transfer to another balance group or form their own. The new Rules allow for the termination to be submitted immediately, but it would take effect once the aforementioned conditions are fulfilled.

Use of financial guarantees for the annual imbalance settlement recalculation in case of transition between balance groups

The deadline in Article 38, paragraph 7 is changed from “5 working days” to “next working day, after all obligations resulting from the imbalance settlement” since the current deadline does not allow for the process to be completed in time.

Enforcement days of changes to the Balance Scheme

By changing Article 41 the same deadline is set for transition between balance groups and compensation agreement extensions – the change is made on the first day of a month that is at least one month after the moment all conditions are satisfied or – by mutual agreement between the member and the market operator – on a later first day of a month.

Non-negative quotients for non-measured consumption

The quotients used in the analytical procedure for the distribution of the remaining diagram of consumption will be strictly non-negative for the aggregated value of the quotients of a supplier. In case of negativity (e.g. caused by differences from expected and metered consumption), the quotient in the monthly imbalance settlement will be set to zero and changes will be reflected in the annual imbalance settlement recalculation.

Use of actual losses in distribution network

The new Rules will allow for use of actual data on losses in distribution networks (provided the data is available) instead of the current estimates.

New method for price correction

The current price correction method of basic imbalance prices (Article 91) is carried out in accounting intervals which are selected on the basis of the deficit or the surplus level in individual accounting intervals. This may have a high impact on the price spread. The new methodology will optimize the corrections on all intervals (variant of least squares methodology), taking into account also actual imbalances. More information is available [here](#).

Deadline set for submission of proof regarding failure (outage)

An explicit deadline is set (12th working day of the month for previous month's data) for provision of proof regarding failure (outage) that impacts the tolerance band (and consequently the imbalance settlement process).

Change of imbalance settlement procedure

Deadlines for the provision of data by the DSO and TSO are shortened and the procedure is simplified. Additional data (e.g. timing of data reception) may be published by the market operator to increase transparency. Financial settlement is carried out already in the first step (currently referred to as "informative imbalance settlement"). In case there are no errors, there is no second step.

Change of sign of imbalances due to GL EB

[Guidelines on Electricity Balancing](#) (Article 54, paragraph 6) set that a negative sign means an energy deficit of the balance group and a positive sign a surplus. In order to limit the possibility of confusion, the prices will be renamed and not just switched. C_+ will be changed to C_{neg} and C_- will be changed to C_{poz} . The signs will not be changed in relation to regulation energy data.

Change of formulas of basic prices due to GL EB

[Guidelines on Electricity Balancing](#) (Article 55) set new ground rules for price calculations in imbalance settlement – weighted average prices by regulation type will be used. Consequently, new formulas are set in Article 89 of the Rules.

Variable financial guarantees for the financial settlement participants with the Delivery points

The current Rules do not cover the submission of variable financial guarantees for forecasted imbalances for balance groups with physical delivery / production points, which the new Rules redress. The key change is thus the equal treatment regarding variable guarantees for forecast imbalances for balance groups with or without physical delivery / production points.

- Ta stran je namenoma prazna -

Kazalo

1.	SPLOŠNE DOLOČBE	1
2.	TRG Z ELEKTRIKO	4
3.	BILANČNA SHEMA	7
3.1.	POGODBE O ČLANSTVU V BILANČNI SHEMI	7
3.2.	ODPRTE POGODBE O DOBAVI	11
3.3.	ZAPRTE POGODBE	15
3.4.	POSTOPEK PRIDOBITVE ČLANSTVA V BILANČNI SHEMI	15
3.5.	OMEJITEV DELOVANJA V BILANČNI SHEMI	17
3.6.	PRENEHANJE ČLANSTVA V BILANČNI SHEMI	18
3.7.	IZVRŠILNI DNEVI SPREMOMB V BILANČNI SHEMI	21
4.	EVIDENTIRANJE POGODB	21
4.1.	EVIDENTIRANJE ODPRTIH POGODB	22
4.2.	EVIDENTIRANJE ZAPRTIH POGODB	23
4.3.	OBRAČUNALNE NAPOVEDI	26
4.4.	KONTROLA, USKLAJEVANJE IN ROKI ZA PRIJAVO	27
4.5.	VOZNI RED PRENOSNEGA OMREŽJA	27
5.	BILANČNI OBRAČUN	28
5.1.	IZRAČUN ODDAJE IN ODJEMA	29
5.2.	ANALITIČNI POSTOPEK	30
5.3.	POSREDOVANJE PODATKOV ZA BILANČNI OBRAČUN	33
5.4.	BILANCA TRGA	35
5.5.	BILANČNI OBRAČUN BILANČNIH SKUPIN	37
5.6.	BILANČNI OBRAČUN IN LETNI PORAČUN BILANČNEGA OBRAČUNA	45
6.	FINANČNA PORAVNAVA BILANČNEGA OBRAČUNA	49
7.	PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE	57

- Ta stran je namenoma prazna -

Na podlagi prve alineje četrtega odstavka 97. člena Energetskega zakona (Uradni list RS, št. 17/14 in 81/15) in soglasja Agencije za energijo, št. _____, z dne _____, Borzen, operater trga z elektriko, d.o.o., kot izvajalec gospodarske javne službe dejavnost operaterja trga z elektriko izdaja

PRAVILA ZA DELOVANJE TRGA Z ELEKTRIKO

1. SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen (predmet urejanja)

Pravila za delovanje trga z elektriko (v nadaljnjem besedilu: pravila) podrobneje urejajo način izvajanja nalog gospodarske javne službe dejavnost operaterja trga z elektriko v delu, ki se nanaša na:

- upravljanje bilančne sheme trga z elektriko;
- evidentiranje pogodb o članstvu v bilančni shemi, obratovalnih napovedi in zaprtih pogodb;
- izvajanje bilančnega obračuna;
- izvajanje obračuna in poravnave poslov, povezanih z nalogami iz prejšnjih alinej in
- zbiranje, analizo in objavo podatkov z namenom zagotavljanja preglednosti delovanja trga z elektriko.

2. člen (pomen uporabljenih izrazov)

(1) Posamezni izrazi, uporabljeni v teh pravilih, imajo naslednji pomen:

1. **bilančna podskupina:** je skupina članov bilančne sheme, ki se ustanovi za namene dobave izravnalne energije, poslovanja odgovornega bilančne podskupine na trgu z elektriko z ureditvijo bilančne odgovornosti ter obvladovanja in upravljanja s tveganji odstopanj odgovornega in članov bilančne podskupine in kot taka predstavlja agregacijski subjekt znotraj bilančne skupine oziroma podskupine;
2. **bilančna pripadnost:** je pripadnost prevzemno-predajnega mesta posameznemu članu bilančne sheme, ki se ustanovi z evidentiranjem odprte pogodbe;
3. **bilančna shema:** je hierarhična ureditev trga z elektriko, kjer so razmerja med člani bilančne sheme ter vodenje bilanc prilivov in odlivov članov bilančne sheme enolično določeni s pogodbami o članstvu v bilančni shemi;
4. **bilančna skupina:** je skupina članov bilančne sheme, ki jo zastopa odgovorni bilančne skupine in ki se ustanovi za namene dobave izravnalne energije, poslovanja odgovornega bilančne skupine na trgu z elektriko z ureditvijo bilančne odgovornosti, obvladovanja in upravljanja s tveganji odstopanj odgovornega in hierarhično nižjih članov bilančne skupine ter kot taka predstavlja subjekt bilančnega obračuna;

5. **bilančni obračun:** je obračun bilanc bilančnih skupin, v okviru katerega se določijo količine odstopanj, izračunane s primerjavo tržnega plana bilančnih skupin in njihove celotne realizacije, vsebuje pa tudi finančne vrednosti odstopanj;
6. **celotna obratovalna napoved bilančne skupine:** je agregirana obratovalna napoved bilančne skupine, ki jo izračuna operater trga s seštevanjem evidentiranih obratovalnih napovedi prevzemno-predajnih mest, ki pripadajo bilančni skupini in hierarhično nižjim članom bilančne skupine;
7. **člani bilančne sheme:** so odgovorni bilančnih skupin in odgovorni bilančnih podskupin;
8. **depozitni račun:** je račun, ki ga operater trga odpre pri poravnalni banki in je namenjen predložitvi finančnih kritij udeležencev finančne poravnave;
9. **energetska borza:** je organizirana izmenjava povpraševanj po nakupu s ponodbami po dobavi elektrike in energentov ter trgovanje s standardiziranimi produkti za dan časovni okvir, ki pod enakimi pogoji omogoča sodelovanje vsakemu borznemu članu ter zagotavlja pregledno in nediskriminatorno oblikovanje cene za posamezni posel;
10. **evidenca odprtih pogodb:** je enolična evidenca veljavno evidentiranih odprtih pogodb, katere sestavna dela sta seznam prevzemno-predajnih mest in njihova pripadnost posameznemu članu bilančne sheme skupaj s pripadajočimi identifikatorji entitet;
11. **evidenca pogodb o članstvu v bilančni shemi:** je evidenca veljavno evidentiranih bilančnih pogodb in pogodb o izravnavi, katere sestavni del sta seznam članov bilančne sheme in bilančna shema;
12. **evidenca zaprtih pogodb z uporabo čezmejnih prenosnih zmogljivosti:** je seznam evidentiranih zaprtih pogodb z uporabo čezmejnih prenosnih zmogljivosti na posamezni meji z drugim sistemskim operaterjem prenosnega omrežja;
13. **evidenca zaprtih pogodb:** je evidenca veljavno evidentiranih zaprtih pogodb;
14. **evidentiranje:** je vpis pravno relevantnih dejstev pogodbenih in navidezno pogodbenih odnosov članov bilančne sheme v register trga z elektriko;
15. **finančno kritje:** je jamstvo, ki ga morajo predložiti udeleženci finančne poravnave za zagotavljanje izvršitve njihovih finančnih obveznosti;
16. **giblivo finančno kritje:** je finančno kritje, ki ga morajo predložiti udeleženci finančne poravnave in ga operater trga izračunava na osnovi dodatne izpostavljenosti udeleženca finančne poravnave;
17. **izjava o sklenitvi pogodbe o izravnavi:** je izjava, ki je podlaga za uvrstitev posameznih hierarhično nižjih članov bilančne skupine ali podskupine v bilančno shemo in ki jo podpišejo oseba, ki vstopa v bilančno shemo in obstoječi član bilančne sheme ter v primeru vključitve v bilančno podskupino tudi hierarhično nadrejeni odgovorni bilančne skupine;
18. **končni vozni red:** je okvirni vozni red, dopolnjen z morebitnimi vnosi podatkov o tehničnih ovirah in sistemskih storitvah s strani sistema operaterja;
19. **obratovalna napoved:** je napoved oddaje in odjema elektrike člana bilančne sheme za prevzemno-predajno mesto ali skupino prevzemno-predajnih mest, za katere ima sklenjeno odprto pogodbo;
20. **odgovorni bilančne podskupine:** je pravna ali fizična oseba, ki s sklenitvijo pogodbe o izravnavi ustanovi bilančno podskupino, za katero je odgovorna hierarhično višjemu članu bilančne sheme in operaterju trga v procesu prijave zaprtih pogodb in

- obratovalnih napovedi, v procesu izravnave odstopanj in bilančnega obračuna ter v procesu izmenjave potrebnih informacij z operaterjem trga;
21. **odgovorni bilančne skupine:** je pravna ali fizična oseba, ki s sklenitvijo bilančne pogodbe ustanovi bilančno skupino, za katero je odgovorna operaterju trga v procesu prijave zaprtih pogodb in obratovalnih napovedi, v procesu izravnave odstopanj in bilančnega obračuna ter v procesu izmenjave potrebnih informacij z operaterjem trga;
 22. **okvirni vozni red:** je vozni red prenosnega in distribucijskega omrežja, ki ga na podlagi evidentiranih zaprtih pogodb in obratovalnih napovedi sestavi operater trga in ga pošlje sistemskemu operaterju;
 23. **osnovno finančno kritje:** je finančno kritje za pokrivanje finančnih obveznosti udeleženca finančne poravnave, ki izhajajo iz bilančnega obračuna;
 24. **poravalna banka:** je poslovna banka, preko katere poteka finančna poravnava obveznosti, ki izhajajo iz bilančnega obračuna in pri kateri se vodijo finančna kritja predložena v obliki denarnih depozitov;
 25. **poravalni dan:** je dan, določen za poravnavo finančnih obveznosti bilančnega obračuna;
 26. **poravalni račun:** je račun, odprt pri poravalni banki, preko katerega se izvajajo vsa vplačila in izplačila iz naslova finančne poravnave bilančnega obračuna;
 27. **preostali diagram:** je preostali diagram odjema distribucijskega območja, z uporabo katerega se oceni odjem nemerjenih odjemalcev in predstavlja preostanek odjema elektrike, po odštetju vrednosti ocenjenih izgub ter realiziranega odjema vseh merjenih odjemalcev od celotnega odjema distribucijskega območja;
 28. **račun:** se pri finančni poravnavi bilančnega obračuna razume kot račun oziroma dobropis;
 29. **register trga z elektriko:** je evidenca, v kateri se v skladu s pravili evidentirajo pogodbe o članstvu v bilančni shemi, odprte pogodbe in zaprte pogodbe;
 30. **trg z elektriko:** je trg z elektriko v Republiki Sloveniji, ki je hierarhično urejen v bilančno shemo, v kateri so razmerja med člani bilančne sheme ter vodenje bilanc prilivov in odlivov članov bilančne sheme enolično določena s pogodbami o članstvu v bilančni shemi;
 31. **tržni plan:** je plan pozicije posameznega člana bilančne sheme na trgu z elektriko za vsak obračunski interval, ki je rezultat vseh sklenjenih zaprtih pogodb člana bilančne sheme in hierarhično nižjih članov bilančne sheme, ki ga izdelata operater trga na podlagi evidentiranih zaprtih pogodb;
 32. **udeleženec finančne poravnave:** je odgovorni bilančne skupine, ki je odgovoren za poravnavo finančnih obveznosti v skladu s temi pravili;
 33. **udeleženec trga z elektriko:** je pravna ali fizična oseba, ki posluje na trgu z elektriko;
 34. **vozni red izmenjav s tujino:** je agregiran vozni red izmenjav elektrike s sosednjimi omrežji, ki se izračuna s seštevanjem evidentiranih zaprtih pogodb z uporabo čezmejnih prenosnih zmogljivosti na posamezni meji z drugimi sistemskimi operaterji prenosnega omrežja;
 35. **vozni red prenosnega omrežja:** je agregiran vozni red prenosnega omrežja, ki ga izračuna operater trga s seštevanjem evidentiranih obratovalnih napovedi vseh prevzemno-predajnih mest na prenosnemu omrežju;
 36. **vozni red območij distribucijskega omrežja:** je agregiran vozni red območij distribucijskega omrežja, ki ga izračuna operater trga s seštevanjem evidentiranih

obratovalnih napovedi vseh prevzemno-predajnih mest na posameznem območju distribucijskega omrežja.

(2) Izrazi, uporabljeni v teh pravilih, katerih pomen ni določen v prejšnjem odstavku, imajo enak pomen, kot ga določa Energetski zakon.

2. TRG Z ELEKTRIKO

3. člen (udeleženci trga z elektriko)

(1) Udeleženci trga z elektriko so:

- proizvajalec;
- odjemalec;
- trgovec;
- dobavitelj;
- izvajalec dejavnosti energetske borze in
- sistemski operater, distribucijski operater in operater trga kot izvajalci gospodarskih javnih služb v okviru in za namene izvajanja gospodarskih javnih služb.

(2) Udeleženci trga z elektriko, ki želijo aktivno poslovati na trgu z elektriko in s tem prevzeti odgovornost za izravnavo odstopanj in finančno poravnavo bilančnega obračuna v primeru neizravnane bilance, se morajo uvrstiti v bilančno shemo.

(3) Operater trga lahko s sklepom uvrsti v bilančno shemo udeleženca trga z elektriko, če je njegovo članstvo v bilančni shemi obvezno na podlagi Energetskega zakona. Sklep ima enak učinek kot bilančna pogodba in v takem primeru glede pravic in obveznosti pogodbenih strank v celoti nadomesti bilančno pogodbo.

4. člen (ureditev trga z elektriko)

(1) Na trgu z elektriko se posluje:

- s pogodbami o članstvu v bilančni shemi;
- z odprtimi in zaprtimi pogodbami;
- na terminskem, dnevnem in znotraj-dnevnem trgu;
- na izravnalnem trgu in drugih trgih sistemskih storitev.

(2) Temeljne vrste pravnih razmerij na trgu z elektriko predstavljajo naslednje pogodbe:

- pogodbe o članstvu v bilančni shemi;
- odprte pogodbe in
- zaprte pogodbe.

5. člen (operater trga z elektriko)

(1) Operater trga upravlja trg z elektriko v Republiki Sloveniji.

(2) Operater trga na elektronski način objavlja tržno pomembne podatke na področju oskrbe z elektriko.

(3) Operater trga skrbi za učinkovito komunikacijo s člani bilančne sheme. V ta namen lahko povabi člane bilančne sheme na skupno obravnavo določenih zadev v zvezi z upravljanjem trga z elektriko.

6. člen (register trga z elektriko)

(1) Register trga z elektriko je temeljni element trga z elektriko, na podlagi katerega se vrši izpolnitev blagovnega dela sklenjenih poslov z elektriko.

(2) Pogodbe o članstvu v bilančni shemi, odprte pogodbe in zaprte pogodbe, ki niso sklenjene in evidentirane v registru trga z elektriko v skladu s temi pravili, štejejo za neobstoječe.

7. člen (ravnanje na trgu z elektriko)

(1) Člani bilančne sheme morajo ravnati kot dobri strokovnjaki, v skladu z dobrimi poslovnimi običaji in pri svojem nastopanju na trgu z elektriko ne smejo uporabljati neprimernih oziroma nerazumnih poslovnih metod ali nedovoljenih poslovnih praks.

(2) Člani bilančne sheme morajo operaterju trga na njegovo zahtevo v roku osmih delovnih dni dostaviti vse informacije oziroma dokumentacijo o delovanju na trgu z elektriko, vključno s pogodbami, ki jih je član bilančne sheme sklenil na trgu z elektriko in ki so pomembne za zagotavljanje nemotenega delovanja trga z elektriko in upravljanje tveganj trga z elektriko kot celote.

8. člen (informacijski sistem operaterja trga)

(1) Informacijski sistem operaterja trga je računalniško podprt informacijski sistem, ki omogoča izmenjavo podatkov z operaterjem trga v skladu z veljavnimi predpisi.

(2) Dostop do informacijskega sistema operaterja trga in njegova uporaba sta mogoča z osebni identifikacijskimi elementi, ki omogočajo uporabo v okviru pooblastil.

(3) Osebne identifikacijske elemente lahko uporabljajo le njihovi imetniki, katerim so bili izdani in ki jih morajo varovati pred dostopom tretjih oseb oziroma jim jih nikakor ne smejo razkriti. Morebitne kršitve je potrebno takoj javiti operaterju trga.

(4) Za zlorabe zaradi neustreznega varovanja osebnih identifikacijskih elementov je odgovoren imetnik, katerega osebni identifikacijski element je zlorabljen oziroma uslužbenec operaterja trga, če je soodgovoren za zlorabo.

(5) Morebitne napake, tehnične težave ali težave pri delu z informacijskim sistemom operaterja trga člani bilančne sheme operaterju trga sporočajo neposredno preko telefona, faksa ali elektronske pošte. Opise morebitnih napak in tehničnih težav so člani bilančne sheme dolžni čim prej dostaviti operaterju trga v pisni obliki.

(6) Operater trga vzdržuje in hkrati modernizira informacijski sistem. Operater trga mora o večjih spremembah obvestiti člane bilančne sheme najmanj 30 dni pred uveljavitvijo sprememb, razen če razlog nujnosti terja krajši rok.

(7) Člani bilančne sheme so sami odgovorni za delovanje in vzdrževanje svojega informacijskega sistema oziroma strojne in programske ter komunikacijske opreme na ravni, ki omogoča ustrezno komunikacijo z informacijskim sistemom operaterja trga.

(8) Za vso komunikacijo, kjer ta pravila predvidevajo elektronsko pošto, se šteje, da je veljavna le komunikacija s strani pooblaščenih oseb člana bilančne sheme. Operater trga lahko določi, da se za vso ali nekatero komunikacijo s člani bilančne sheme, kjer ta pravila predvidevajo elektronsko pošto, namesto elektronske pošte uporabi informacijski sistem operaterja trga. O tem operater trga člane bilančne sheme obvesti po elektronski pošti vsaj 30 dni pred uveljavitvijo.

9. člen

(storitve v zvezi s sporočanjem in diseminacijo informacij o delovanju omrežij)

(1) Elektrooperaterji so v zvezi s posredovanjem informacij in podatkov, ki so potrebni za izvajanje nalog operaterja trga in za transparentno delovanje trga z elektriko operaterju trga dolžni posredovati zlasti:

- podatke o članih bilančne sheme, ki imajo sklenjene pogodbe o dobavi regulacijske energije s sistemskim operaterjem in trajanje teh pogodb;
- podatke o tehničnih značilnostih zagotavljanja regulacijske energije;
- podatke o izravnavi sistema po poslih in intervalih;
- preostali diagram po posameznih distribucijskih območjih;
- inštalirane moči prevzemno-predajnih mest;
- uporabljene pravice uporabe čezmejnih prenosnih zmogljivosti;
- količine realiziranih izmenjav elektrike na mejah s sosednjimi sistemskimi operaterji prenosnih omrežij;
- izvršeno omejevanje obtežb in znižanje bazne moči in
- izgube elektrike v omrežju.

(2) Elektrooperaterji sprotno javno objavljajo podatke o načrtovanih remontih, izpadih, načrtovanem razvoju omrežja in načrtovanih količinah čezmejnih prenosnih zmogljivosti.

10. člen

(zagotavljanje planskih podatkov s strani elektrooperaterjev)

(1) Elektrooperaterji operaterju trga posredujejo podatke o planskih količinah prevzete delovne energije vsako leto najkasneje do 30. septembra za prihodnje leto.

(2) Operater trga predpiše podrobnejši način posredovanja podatkov in način izdaje računov z navodili.

11. člen

(zagotavljanje podatkov s strani drugih upravljavcev zbirk podatkov)

(1) Drugi upravljavci javnih zbirk podatkov (na primer: elektrooperaterji, Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve, Agencija RS za okolje) so operaterju trga kot upravljavcu javnih zbirk podatkov dolžni brezplačno zagotoviti podatke, ki jih operater trga potrebuje za namen izvajanja nalog operaterja trga.

(2) V kolikor je mogoč dostop do podatkov na elektronski način (npr. preko spletnega servisa) morajo osebe iz prejšnjega odstavka, operaterju trga omogočiti brezplačen elektronski dostop do podatkov.

12. člen

(dolžina obračunskega intervala in obračunskega obdobja)

(1) Obračunski interval, ki določa časovno enoto napovedi zaprtih pogodb in obratovalnih napovedi ter izračuna bilančnega obračuna, je dolg 15 minut.

(2) Obračunsko obdobje, ki določa pogostost izračuna bilančnega obračuna, zajema en koledarski mesec.

3. BILANČNA SHEMA

13. člen

(članstvo v bilančni shemi)

(1) Član bilančne sheme je vsaka fizična ali pravna oseba, ki jo operater trga uvrsti v bilančno shemo na njegovo zahtevo in na podlagi pogodbe o članstvu v bilančni shemi.

(2) Sistemski operater je član bilančne sheme v okviru izvajanja gospodarske javne službe dejavnosti systemskega operaterja.

(3) Distribucijski operater je član bilančne sheme v okviru izvajanja gospodarske javne službe dejavnosti distribucijskega operaterja.

(4) Operater trga je član bilančne sheme v okviru izvajanja gospodarske javne službe dejavnost operaterja trga z elektriko.

(5) Izvajalec dejavnosti energetske borze je član bilančne sheme za namene zagotavljanja izravnosti bilance poslov, sklenjenih na energetski borzi.

(6) Operater zaprtega distribucijskega sistema je član bilančne sheme v okviru izvajanja nalog upravljanja zaprtega distribucijskega sistema.

(7) Operater trga lahko za namene izvajanja posameznih nalog iz obsega gospodarske javne službe v bilančno shemo uvrsti posamezne člane bilančne sheme s posebnim statusom.

(8) Bilančne skupine in podskupine sestavljajo odgovorni bilančne skupine oziroma podskupine ter poljubno mnogo hierarhično nižjih članov bilančne skupine oziroma podskupine.

3.1. Pogodbe o članstvu v bilančni shemi

14. člen

(pogodbe o članstvu v bilančni shemi in kategorije članstva)

(1) Pogodbe o članstvu v bilančni shemi so bilančne pogodbe in pogodbe o izravnavi, ki predstavljajo podlago za uvrstitev fizične ali pravne osebe v bilančno shemo.

(2) Glede na vrsto pogodbe o članstvu v bilančni shemi se člani bilančne sheme razvrščajo v dve kategoriji članstva:

- neposredno članstvo, če je temelj uvrstitve pravne ali fizične osebe v bilančno shemo bilančna pogodba in
- posredno članstvo, če je temelj uvrstitve pravne ali fizične osebe v bilančno shemo pogodba o izravnavi.

15. člen

(pogoji za sklenitev bilančne pogodbe)

(1) Pravna ali fizična oseba, ki želi postati član bilančne sheme mora pred sklenitvijo bilančne pogodbe operaterju trga predložiti zahtevo za uvrstitev v bilančno shemo iz 33. člena teh pravil, skupaj z naslednjimi dokazili:

- dokazilo o davčni registraciji oziroma identifikaciji za DDV, če je vlagatelj zavezanec za DDV;
- izpis iz sodnega ali enakovrednega registra, ki vključuje zadnje spremembe, razen v primeru, da lahko operater trga sam brezplačno pridobi izpisek iz slovenske javne elektronske evidence in
- kopijo bilance stanja in izkaza uspeha podjetja oziroma letno poročilo za zadnja tri leta poslovanja oziroma v primeru krajšega obdobja poslovanja za celotni čas poslovanja, ki izkazuje kratkoročno plačilno sposobnost, trajnejšo likvidnost in dolgoročno plačilno sposobnost, kot tudi kapitalsko ustreznost, skladno z določbami Zakona o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju.

(2) Član bilančne sheme mora operaterja trga redno obveščati o vseh spremembah podatkov, ki so jih predložili ob uvrstitvi v bilančno shemo.

(3) Operater trga lahko kadarkoli zahteva od člana bilančne sheme, da v roku osmih delovnih dni posreduje ustrezna dokazila o izpolnjevanju pogojev za članstvo v bilančni shemi.

16. člen

(bilančna pogodba)

(1) Bilančna pogodba je pravni posel ali drugo razmerje, s katerim pravna ali fizična oseba z operaterjem trga uredi dobavo izravnalne energije in finančno poravnavo odstopanj v primeru neizravnane bilance, s čimer se pravna ali fizična oseba uvrsti v bilančno shemo kot odgovorni bilančne skupine in pridobi status člana bilančne sheme.

(2) Bilančna pogodba ureja celoto vseh razmerij v zvezi z ugotavljanjem, obračunavanjem in odgovornostjo za plačilo odstopanj ter odgovornega bilančne skupine uvršča v bilančno shemo.

(3) Bilančna pogodba vsebuje naslednje obvezne sestavine:

- določbe o finančni poravnavi bilančnega obračuna;
- določbe o obveznem obveščanju operaterja trga o sklenitvi pogodbe o izravnavi in
- določbo, da bo bilančna pogodba vpisana v evidenco pogodb o članstvu v bilančni shemi v roku 5 delovnih dni od izpolnitve vseh pogojev za uvrstitev v bilančno shemo ter bo s tem dnem začela učinkovati.

(4) Za datum pričetka učinkovanja bilančne pogodbe šteje dan vpisa v evidenco pogodb o članstvu v bilančni shemi. Pravna ali fizična oseba se v bilančno shemo uvrsti z vpisom v evidenco pogodb o članstvu v bilančni shemi. O vpisu v evidenco jo operater trga pisno obvesti po elektronski pošti.

(5) Na podlagi bilančnih pogodb se v bilančno shemo uvrstijo tudi:

- elektrooperaterji, pri čemer je predmet bilančne pogodbe izravnava odstopanj elektrooperaterja in s tem uvrstitev v bilančno shemo kot odgovornega bilančne skupine. Ta bilančna pogodba omejuje poslovanje elektrooperaterja na trgu z elektriko izključno na opravljanje gospodarske javne službe dejavnosti elektrooperaterja in
- izvajalec dejavnosti energetske borze, pri čemer je predmet bilančne pogodbe evidentiranje poslov z elektriko sklenjenih na energetske borzi in s tem uvrstitev v bilančno shemo kot odgovornega bilančne skupine, v okviru katere jamči za izravnano bilanco vseh poslov z elektriko, ki so sklenjeni na energetske borzi.

17. člen

(sklenitev dogovora o načinu izdaje računov)

Pravna ali fizična oseba je ob sklenitvi bilančne pogodbe dolžna skleniti tudi dogovor o načinu izdaje računov, s katerim se operater trga in član bilančne sheme dogovorita, da operater trga v imenu in za račun člana bilančne sheme izdaja račune za odstopanja.

18. člen

(bilančna skupina)

(1) Bilančna skupina se ustanovi na podlagi bilančne pogodbe, razen v primerih, ko se v skladu s pravili lahko ustanovi na podlagi sklepa operaterja trga, ki v takem primeru v celoti nadomesti bilančno pogodbo.

(2) Bilančno skupino predstavlja odgovorni bilančne skupine, ki je odgovoren predvsem za:

- prijavo pogodb o izravnavi s predložitvijo izjav o sklenitvi pogodbe o izravnavi, ki so podlaga za ustanovitev posameznih hierarhično nižjih bilančnih podskupin;
- ustrezno prilagoditev finančnih kritij na poziv operaterja trga;
- prijavo sklenjenih zaprtih pogodb za celotno bilančno skupino pri operaterju trga;
- prijavo obratovalnih napovedi prevzemno-predajnih mest operaterju trga, ki pripadajo njemu samemu oziroma hierarhično nižjim članom bilančne skupine;
- sklenitev dogovora o načinu izdaje računov;
- finančno poravnavo bilančnega obračuna bilančne skupine;
- spoštovanje obveznosti iz naslova finančne poravnave bilančnega obračuna in
- posredovanje podatkov in dokumentacije na zahtevo operaterja trga na podlagi teh pravil.

(3) Določbe tega člena se smiselno uporabljajo tudi za bilančne skupine ustanovljene na podlagi sklepa operaterja trga.

19. člen
(pogodba o izravnavi)

(1) Odgovorni bilančne skupine, odgovorni bilančne podskupine ali oseba, ki vstopa v bilančno shemo je o sklenitvi pogodbe o izravnavi, ki je podlaga za uvrstitev posameznih hierarhično nižjih članov bilančne skupine ali podskupine v bilančno shemo, dolžan obvestiti operaterja trga in predložiti izjavo o sklenitvi pogodbe o izravnavi ter zahtevo za uvrstitev v bilančno shemo iz 33. člena teh pravil.

(2) Pogodba o izravnavi je pravni posel ali drugo razmerje, s katerim pravna ali fizična oseba s članom bilančne sheme uredi dobavo izravnalne energije in poravnavo v primeru neizravnane bilance, s čimer se pravna ali fizična oseba uvrsti v bilančno shemo kot odgovorni bilančne podskupine in pridobi status člana bilančne sheme.

(3) Člane bilančne sheme s posebnim statusom lahko operater trga uvrsti v bilančno shemo kot bilančne podskupine na podlagi sklepa, ki v takem primeru v celoti nadomesti pogodbo o izravnavi, pri čemer je namen ustanovitve potreba po ločenem vodenju bilance poslov iz naslova posameznih nalog gospodarskih javnih služb.

(4) Pogodba o izravnavi mora vsebovati naslednje obvezne sestavine:

- datum pričetka veljavnosti pogodbe o izravnavi z določbo, da ta pogodba prične veljati najprej s trenutkom vpisa bistvenih sestavin v evidenco pogodb o članstvu v bilančni shemi;
- datum prenehanja veljavnosti pogodbe o izravnavi ali določba, da velja za nedoločen čas;
- določbe o razlogih za odpoved z odpovednim rokom, ki mora zadostiti pogojem nastopa izvršilnega dne iz 41. člena teh pravil;
- klavzulo, da član bilančne sheme želi uvrstiti hierarhično nižjega člana bilančne sheme v svojo bilančno skupino ali podskupino kot odgovornega hierarhično nižje bilančne podskupine in
- klavzulo, da se bilanca bilančne podskupine hierarhično nižjega člana bilančne sheme izravna preko bilance bilančne skupine ali podskupine hierarhično višjega člana bilančne sheme.

(5) V primeru, da katera izmed zahtevanih obveznih sestavin iz prejšnjega odstavka ni v skladu s pravili, veljajo v tem delu neposredno pravila.

(6) Obrazec izjave o sklenitvi pogodbe o izravnavi operater trga objavi na svoji spletni strani. S podpisom izjave o sklenitvi pogodbe o izravnavi stranki pogodbe jamčita, da je vsebina pogodbe skladna s pravili.

(7) V primeru, da odgovorni bilančne podskupine v svojo podskupino uvršča hierarhično podrejenega člana bilančne sheme, nadrejeni odgovorni bilančne skupine s podpisom izjave iz prejšnjega odstavka soglašata z uvrstitvijo hierarhično nižjega člana bilančne skupine v bilančno podskupino.

(8) Operater trga lahko na podlagi drugega odstavka 7. člena pravil kljub predložitvi izjave iz šestega odstavka tega člena zahteva predložitev celotne pogodbe o izravnavi.

(9) Elektrooperaterji in operater trga ne smejo sprejeti drugih pravnih ali fizičnih oseb v svojo bilančno skupino.

20. člen
(bilančna podskupina)

(1) Bilančna podskupina se ustanovi na podlagi pogodbe o izravnavi.

(2) Bilančno podskupino predstavlja odgovorni bilančne podskupine, ki je odgovoren predvsem za:

- izmenjavo podatkov z odgovornim bilančne skupine ali podskupine;
- prijavo sklenjenih zaprtih pogodb odgovornemu bilančne skupine ali podskupine, katere član je;
- prijavo obratovalnih napovedi prevzemno-predajnih mest, ki pripadajo njemu samemu oziroma članom bilančne sheme v njegovi bilančni podskupini, odgovornemu bilančne skupine ali podskupine, katere član je in
- prijavo sklenjenih pogodb o dobavi končnemu odjemalcu, pogodb o odkupu od proizvajalca oziroma obvestil o lastni oskrbi pristojnim elektrooperaterjem.

21. člen
(prehod med bilančnimi skupinami oziroma bilančnimi podskupinami)

(1) Do prehoda članov bilančne sheme med bilančnimi skupinami oziroma podskupinami pride v naslednjih primerih:

- prehod zaradi odpovedi bilančne pogodbe s sklenitvijo pogodbe o izravnavi;
- prehod zaradi izteka ali odpovedi pogodbe o izravnavi s sklenitvijo bilančne pogodbe ali nove pogodbe o izravnavi ter
- v drugih primerih v okviru izvajanja nalog operaterja trga.

(2) S preходом med bilančnimi skupinami oziroma podskupinami člana bilančne sheme:

- ki je odgovorni bilančne skupine ali podskupine, se razmerja s njegovimi podrejenimi člani ne spremenijo;
- ki je dobavitelj, se razmerja z dotedanjimi odjemalci oziroma proizvajalci ne spremenijo;
- ki oskrbuje lastna prevzemno-predajna mesta, se oskrba teh prevzemno-predajnih mest ne spremeni.

(3) V primeru prehoda člana bilančne sheme s hierarhično nižjimi člani bilančne sheme med bilančnimi skupinami oziroma podskupinami, mora odgovorni bilančne skupine, v katero vstopa, operaterju trga posredovati nove izjave o sklenitvi pogodbe o izravnavi za hierarhično podrejene člane bilančne sheme.

(4) Izvršilni dan v primeru prehoda med bilančnimi skupinami je določen skladno z 41. členom teh pravil.

3.2. Odprte pogodbe o dobavi

22. člen
(vrste odprtih pogodb o dobavi)

(1) Odprte pogodbe o dobavi so pogodbe o dobavi končnim odjemalcem, pogodbe o odkupu od proizvajalcev in navidezne odprte pogodbe.

- (2) Odprte pogodbe o dobavi določajo pripadnost prevzemno-predajnih mest.
- (3) Realizacija prevzemno-predajnih mest se upošteva v bilanci člana bilančne sheme, kateremu bilančno pripada.
- (4) Realizacija prevzemno-predajnega mesta, ki ima več dobaviteljev, se upošteva v bilanci člana bilančne sheme, kateremu bilančno pripada, v deležu, ki ga dobavitelj pokriva.

23. člen

(odprta pogodba o dobavi)

- (1) Odprto pogodbo o dobavi lahko z lastnikom oziroma nosilcem prevzemno-predajnega mesta sklene le član bilančne sheme.
- (2) Odprta pogodba o dobavi vsebuje naslednje obvezne sestavine:
- identifikacijske označbe prevzemno-predajnih mest, ki so predmet dobave;
 - datum pričetka veljavnosti z določbo, da pogodba prične veljati najprej s trenutkom vpisa bistvenih sestavin v evidenco odprtih pogodb;
 - datum prenehanja veljavnosti ali določba, da velja za nedoločen čas;
 - določbe o razlogih za odpoved z odpovednimi roki;
 - določbe o obveščanju pristojnih elektrooperaterjev in
 - delež bilančne pripadnosti, če prevzemno-predajno mesto pripada več dobaviteljem.
- (3) Odpoved odprte pogodbe o dobavi prične v smislu bilančne pripadnosti učinkovati na podlagi vpisa v evidenco odprtih pogodb skladno s sistemskimi obratovalnimi navodili.

24. člen

(navidezne odprte pogodbe)

- (1) Navidezne odprte pogodbe so pravni posli ali druga razmerja, ki nastanejo na podlagi:
- dejstva, da je prevzemno-predajno mesto del omrežja oziroma je priključeno na omrežje, ki ga upravlja elektrooperater in da to prevzemno-predajno mesto nima bilančne pripadnosti drugemu članu bilančne sheme;
 - dejstva, da prevzemno-predajno mesto razmejuje ali dve omrežji, ki ju upravljata različna sistemska operaterja ali dve distribucijski območji, ki ju upravlja isti distribucijski operater,
 - obvestila o lastni oskrbi;
 - nastopa posledic zasilne oskrbe v evidenci odprtih pogodb ali
 - nastopa posledic nujne oskrbe v evidenci odprtih pogodb.
- (2) Dejstvo, da je prevzemno-predajno mesto del omrežja, ki ga upravlja elektrooperater in da to prevzemno-predajno mesto nima bilančne pripadnosti drugemu članu bilančne sheme je informacija, ki izvira iz evidence odprtih pogodb.
- (3) Prevzemno-predajno mesto, ki razmejuje dve omrežji, ki ju upravljata različna sistemska operaterja, ali ki razmejuje dve območji distribucijskega omrežja, se za potrebe bilančnega obračuna šteje kot del obeh omrežij ali območij.

25. člen
(obvestilo o lastni oskrbi)

(1) Obvestilo o lastni oskrbi je izjava člana bilančne sheme, da bo v izjavi določena lastna prevzemno-predajna mesta sam oskrboval.

(2) Obvestilo hkrati določa pripadnost navedenih prevzemno-predajnih mest članu bilančne sheme, v čigar bilanci se realizacija teh prevzemno-predajnih mest upošteva v primarni vrednosti.

(3) Obvestilo o lastni oskrbi vsebuje naslednje obvezne vsebine:

- identifikacijska označba člana bilančne sheme;
- prevzemno-predajna mesta, ki so predmet lastne oskrbe in
- datum pričetka veljavnosti z določbo, da obvestilo prične veljati najprej s trenutkom vpisa bistvenih sestavin v evidenco odprtih pogodb.

(4) Glede prevzemno-predajnih mest lastne oskrbe ima član bilančne sheme v smislu teh pravil status dobavitelja.

26. člen
(zasilna oskrba)

(1) Pravila v okviru zasilne oskrbe določajo pravice in obveznosti udeležencev trga ob določenih izrednih dogodkih na trgu z elektriko.

(2) Določbe teh pravil o zasilni oskrbi ne posegajo v pravice in obveznosti pravnih ali fizičnih oseb v zvezi s sklenitvijo pogodbe o dobavi končnemu odjemalcu na podlagi določb o zasilni oskrbi, ki izvirajo iz sistemskih obratovalnih navodil.

27. člen
(razlogi za nastop zasilne oskrbe)

(1) Razlogi za nastop zasilne oskrbe prevzemno-predajnih mest so:

- prenehanje veljavnosti bilančne pogodbe odgovornega bilančne skupine, v kateri so imela prevzemno-predajna mesta bilančno pripadnost njemu ali hierarhično nižjim članom bilančne skupine, brez izvršenega prehoda odgovornega bilančne skupine v drugo bilančno skupino ali podskupino;
- prenehanje veljavnosti pogodbe o izravnavi odgovornega bilančne podskupine, v kateri so imela prevzemno-predajna mesta bilančno pripadnost njemu ali hierarhično nižjim članom bilančne podskupine, brez izvršenega prehoda odgovornega bilančne podskupine v drugo bilančno skupino ali podskupino oziroma brez ustanovitve lastne bilančne skupine;
- prenehanje veljavnosti temelja pripadnosti prevzemno-predajnega mesta brez izvršene menjave pripadnosti prevzemno-predajnega mesta;
- zahteva odjemalca gospodinjanskega odjema za dobavo elektrike ali
- zahteva malega poslovnega odjemalca za dobavo elektrike.

(2) Posledice zasilne oskrbe v evidenci odprtih pogodb nastopijo z vsako ugotovitvijo nepripadnosti posameznega prevzemno-predajnega mesta na distribucijskem omrežju skladno s prejšnjim odstavkom.

(3) Distribucijski operater obvesti operaterja trga o obstoju zasilne oskrbe.

28. člen
(ranljivi odjemalci in nujna oskrba)

(1) V okviru nujne oskrbe po teh pravilih so urejena razmerja, ki nastanejo ob ugotovitvi nepripravnosti prevzemno-predajnega mesta in izpolnjenosti pogojev za nujno oskrbo v evidenci odprtih pogodb.

(2) Določbe teh pravil o nujni oskrbi ne posegajo v druge pravice in obveznosti distribucijskega operaterja in odjemalcev, ki izvirajo iz sistemskih obratovalnih navodilih elektrike distribucijskega operaterja, na katerega omrežje je prevzemno-predajno mesto v nujni oskrbi priključeno.

29. člen
(posledice nastopa zasilne oskrbe in nujne oskrbe v evidenci odprtih pogodb)

(1) V primeru nastopa zasilne oskrbe ali nujne oskrbe prevzemno-predajnega mesta se distribucijski operater, na katerega omrežje je prevzemno-predajno mesto priključeno, šteje za dobavitelja končnemu odjemalcu na podlagi zasilne ali nujne oskrbe.

(2) Z nastopom posledic zasilne ali nujne oskrbe se dejanska realizacija prevzemno-predajnega mesta upošteva v bilanci distribucijskega operaterja, na katerega omrežje je prevzemno-predajno mesto priključeno.

(3) Ob nastopu zasilne ali nujne oskrbe prevzemno-predajnega mesta brez registracijskih meritev ali katerih registracijski interval je daljši od obračunskega intervala, distribucijski operater nemudoma opravi odčitek merilnih mest na njem. Odčitek na takem merilnem mestu distribucijski operater opravi tudi ob prenehanju zasilne ali nujne oskrbe.

30. člen
(prevzemno-predajna mesta brez veljavnih odprtih pogodb o dobavi)

(1) Sistemski operater mora odklopiti prevzemno-predajna mesta na prenosnem omrežju, ki nimajo bilančne pripadnosti enemu izmed članov bilančne sheme.

(2) Distribucijski operater mora odklopiti proizvajalca, ki je priključen na njegov sistem in ki nima veljavne odprte pogodbe o odkupu od proizvajalca.

(3) V primeru da prevzemno-predajno mesto nima dobavitelja in ga elektrooperater ne odklopi, to prevzemno-predajno mesto bilančno pripada temu elektrooperaterju.

31. člen
(pripadnost prevzemno-predajnega mesta)

(1) Pripadnost prevzemno-predajnega mesta je določena s:

- pogodbo o dobavi končnemu odjemalcu;
- pogodbo o odkupu od proizvajalca;
- obvestilom o lastni oskrbi;
- omrežjem, katerega območja razmejuje oziroma omrežjema, ki ju razmejuje;
- nastopom zasilne oskrbe;
- nastopom nujne oskrbe ali
- pripadnostjo elektrooperaterju skladno s 30. členom teh pravil.

(2) Prezemno-predajno mesto, priključeno na prenosno omrežje in prevzemno-predajno mesto, priključeno na distribucijsko omrežje, ki ima priključno moč višjo od 40 MW, lahko pripada več dobaviteljem. Prezemno-predajno mesto, priključeno na distribucijsko omrežje, ki ima priključno moč manjšo ali enako 40 MW, lahko istočasno pripada samo enemu dobavitelju.

(3) Za prevzemno-predajna mesta, ki imajo več kot enega dobavitelja, morajo biti deleži dobaviteljev znani vnaprej in njihova skupna vrednost mora v vsakem obračunskem obdobju znašati 100 %. V primeru, da je skupna vrednost deležev dobaviteljev manjša ali večja od 100 %, se šteje, da prevzemno-predajno mesto nima dobavitelja.

(4) Prezemno-predajna mesta so lahko del dveh različnih omrežij elektrooperaterjev, v primeru da:

- razmejujejo omrežji različnih elektrooperaterjev;
- razmejujejo omrežji elektrooperaterja in sosednjega tujega elektrooperaterja.

(5) Prezemno-predajno mesto je lahko del dveh različnih območij distribucijskega operaterja, v primeru, da razmejuje dve območji istega distribucijskega operaterja omrežja.

3.3. Zaprte pogodbe

32. člen (zaprta pogodba)

(1) Zaprta pogodba je:

- pogodba, ki jo član bilančne sheme sklene z drugim članom bilančne sheme za dobavo elektrike znotraj Slovenije ali
- pogodba, ki jo član bilančne sheme sklene za dobavo elektrike z uporabo čezmejnih prenosnih zmogljivosti z udeležencem sosednjega trga.

(2) Med zaprte pogodbe sodijo tudi zaprte pogodbe z uporabo čezmejnih prenosnih zmogljivosti, ki štejejo kot zaprte pogodbe za dobavo elektrike preko meja Republike Slovenije, in vključujejo tudi uporabo pravic čezmejnih prenosnih zmogljivosti.

(3) Čezmejni prenos elektrike člana bilančne sheme, ki je istočasno udeleženec sosednjega trga, katerega predmet je prenos določenih količin elektrike v določenih obračunskih intervalih z uporabo čezmejnih prenosnih zmogljivosti, šteje kot zaprta pogodba.

3.4. Postopek pridobitve članstva v bilančni shemi

33. člen (zahteva za uvrstitev v bilančno shemo)

(1) Zahteva za uvrstitev v bilančno shemo se vloži pisno po pošti ali neposredno pri operaterju trga.

(2) Obrazec zahteve predpiše operater trga in objavi na svoji spletni strani.

(3) Zahtevi morajo biti priložena dokazila, ki so določena s 15. oziroma 19. členom teh pravil ter druge listine, s katerimi vlagatelj zahteve dokazuje, da izpolnjuje pogoje za uvrstitev v bilančno shemo.

(4) Operater trga na obrazcu zahteve za namene enolične identifikacije subjekta predpiše identifikacijsko označbo, ki jo mora imeti pravna ali fizična oseba, ki želi postati član bilančne sheme in ki se jo uporablja skladno s pravili uporabe identifikacijske označbe.

34. člen

(preverjanje pogojev za uvrstitev v bilančno shemo)

(1) Operater trga po prejemu zahteve najprej preveri:

- ali je zahteva vložena na predpisanem obrazcu,
- ali so v zahtevi navedeni vsi potrebni podatki,
- ali so zahtevi priložene vsa zahtevana dokazila in
- ali je v primeru zahteve za uvrstitev udeleženca trga kot odgovornega bilančne podskupine prejeta izjava o podpisu pogodbe o izravnavi.

(2) V kolikor zahteva ne izpolnjuje pogojev iz prejšnjega odstavka, operater trga pozove vlagatelja, da v primernem roku odpravi pomanjkljivosti.

(3) V kolikor vlagatelj v roku odpravi pomanjkljivosti, šteje, da je bila zahteva vložena takrat, ko je bila vloga popolna.

(4) V kolikor vlagatelj pomanjkljivosti ne odpravi v roku, ki ga določi operater trga, operater trga vlagatelja pisno obvesti o neizpolnjevanju pogojev in šteje, kot da zahteva ni bila vložena.

(5) V kolikor je bilo po opravljenem postopku iz prvega do četrtega odstavka tega člena ugotovljeno, da zahteva izpolnjuje pogoje iz prvega odstavka tega člena, operater trga opravi tudi vsebinski pregled.

(6) Operater trga o zahtevi odloči najpozneje v roku enega meseca od prejema popolne zahteve, in sicer:

- ugoti zahtevi, če ugotovi, da so izpolnjeni vsi predpisani pogoji ter v primeru vloge za pridobitev statusa odgovornega bilančne skupine vlagatelju pošlje v podpis bilančno pogodbo, oziroma v primeru vloge za pridobitev statusa odgovornega bilančne podskupine vlagatelja vpiše v evidenco pogodb o članstvu v bilančni shemi kot odgovornega bilančne podskupine ter o tem vlagatelja pisno obvesti ali
- zavrne zahtevo, če pri vsebinskem pregledu ugotovi, da niso izpolnjeni vsi predpisani pogoji ter o tem vlagatelja pisno obvesti.

(7) Vlagatelj je dolžan v roku dveh mesecev od datuma prejema s strani operaterja trga podpisane bilančne pogodbe, to podpisati ter sklenjeno pogodbo poslati s priporočeno pošto pošiljko na naslov operaterja trga. V primeru, da operater trga v predpisanem roku ne prejme podpisane bilančne pogodbe, se šteje, da je vlagatelj odstopil od zahteve za vstop v bilančno shemo oziroma šteje ta bilančna pogodba za razvezano.

(8) Vlagatelj mora predložiti zahtevana finančna kritja najkasneje v roku treh mesecev od datuma sklenitve bilančne pogodbe, sicer bilančna pogodba šteje za razvezano.

(9) Operater trga vpiše novega odgovornega bilančne skupine kot člana v evidenco pogodb o članstvu v bilančni shemi v roku 5 delovnih dni od izpolnitve zadnjega izmed naslednjih pogojev: sklenjene bilančne pogodbe, sklenjenega dogovora o načinu izdaje računov in predloženega zahtevanega finančnega kritja.

(10) Operater trga vpiše novega odgovornega bilančne podskupine kot člana v evidenco pogodb o članstvu v bilančni shemi najkasneje v roku 5 delovnih dni od izpolnitve vseh predpisanih pogojev.

(11) Za izvršilni dan vstopa v bilančno shemo se šteje dan vpisa v evidenco pogodb iz prejšnjega odstavka.

(12) Uvrstitev novega člana bilančne sheme v bilančno shemo operater trga javno objavi na spletni strani.

35. člen

(objektivna odgovornost članov bilančne sheme)

Član bilančne sheme je objektivno odgovoren za izgubo oziroma škodo (vključno z nastalimi stroški postopka), ki jo povzroči s kršenjem veljavnih pravil.

3.5. Omejitev delovanja v bilančni shemi

36. člen

(začasno tehnično onemogočanje delovanja na trgu z elektriko)

(1) Operater trga lahko članu bilančne sheme začasno tehnično onemogoči delovanje na trgu z elektriko:

- če ne izpolni zapadlih finančnih obveznosti;
- če ne predloži finančnih kritij zahtevanih s strani operaterja trga;
- če na poziv operaterja trga ne sklene aneksa k bilančni pogodbi, s katerim se zagotovi skladnost vsebine pogodbe s pravili;
- če član bilančne sheme ne ravna v skladu z drugim odstavkom 7. člena teh pravil;
- če ne zagotavlja tehničnih, kadrovskih in drugih pogojev, ki jih mora zagotoviti za uporabo informacijskega sistema operaterja trga oziroma poravnalnega sistema;
- na zahtevo systemskega operaterja v primeru, da bi delovanje člana bilančne sheme lahko ogrozilo stabilnost delovanja elektroenergetskega sistema;
- če operater trga odpove bilančno pogodbo skladno s to pogodbo in Pravili za delovanje trga z elektriko ob nastopu razlogov za odpoved bilančne pogodbe s strani operaterja trga ali
- na zahtevo Agencije za energijo.

(2) Začasno tehnično onemogočanje delovanja na trgu z elektriko se nemudoma vpiše v evidenco o članstvu v bilančni shemi ter traja dokler niso odpravljeni razlogi iz prejšnjega odstavka. O vsakem primeru začasnega tehničnega onemogočanja delovanja operater trga po elektronski pošti obvesti odgovornega bilančne skupine, systemskega operaterja in Agencijo za energijo.

(3) V primeru začasnega tehničnega onemogočanja delovanja na trgu z elektriko ima odgovorni bilančne skupine možnost vložiti zahtevo za odločitev v sporu z operaterjem trga na Agencijo za energijo, v roku 15 dni od datuma, ko je bilo poslano obvestilo iz prejšnjega odstavka tega člena po postopku iz 414. do 419. člena Energetskega zakona.

(4) V primeru začasnega tehničnega onemogočanja delovanja na trgu z elektriko se članom prepreči prijava zaprtih pogodb, katerih stranka je član, ki mu je bilo začasno tehnično onemogočeno delovanje na trgu, za obdobje trajanja omejenega delovanja in objavi ukrep na spletni strani operaterja trga. Zaprte pogodbe, ki so bile evidentirane s članom kot stranko pogodbe, se iz evidence odstranijo začenši z učinkovanjem ukrepa začasnega tehničnega onemogočanja delovanja na trgu z elektriko. O tem se po elektronski poti obvesti vse člane bilančne sheme, ki so bili navedeni kot partnerji v odstranjenih zaprtih pogodbah.

3.6. Prenehanje članstva v bilančni shemi

37. člen

(prenehanje članstva v bilančni shemi)

(1) Članstvo v bilančni shemi članu preneha z dnem vpisa prenehanja članstva v bilančni shemi v evidenco pogodb o članstvu v bilančni shemi skladno s temi pravili ter drugimi veljavnimi predpisi.

(2) Prenehanje članstva v bilančni shemi operater trga objavi na svoji spletni strani in hkrati o tem po elektronski poti obvesti elektrooperaterje.

(3) V primeru prenehanja članstva v bilančni shemi se določbe bilančne pogodbe uporabljajo do poravnave vseh obveznosti, ki so nastale na podlagi veljavne bilančne pogodbe.

38. člen

(odpoved bilančne pogodbe)

(1) Operater trga lahko odpove odgovornemu bilančne skupine bilančno pogodbo, na podlagi obrazložene odpovedi bilančne pogodbe brez odpovednega roka z učinkom od trenutka vpisa prenehanja članstva v bilančni shemi v evidenco pogodb o članstvu v bilančni shemi:

- če je bil član bilančne sheme sprejet na podlagi neresničnih oziroma napačnih podatkov;
- če nastopijo pravne posledice začetka stečaja oziroma likvidacije člana bilančne sheme;
- če član bilančne sheme ne omogoči pregleda dokumentacije v zvezi s posli, ki jih je sklenil na trgu z elektriko;
- če član bilančne sheme krši določbe veljavnih predpisov na področju trga z elektriko ali določbe drugih veljavnih predpisov, ki imajo lahko vpliv na sposobnost člana bilančne sheme, da deluje v skladu s temi pravili;
- če član bilančne sheme ne izpolnjuje svojih obveznosti po bilančni pogodbi;
- če član bilančne sheme na podlagi opozorila operaterja trga ne ukrepa v primeru, da podrejeni člani bilančne sheme kršijo ta pravila oziroma na podlagi opozorila operaterja trga ne odpove pogodbi o izravnavi;
- če na poziv operaterja trga ne sklene aneksa k bilančni pogodbi, s katerim se zagotovi skladnost vsebine pogodbe s pravili, ali
- če član bilančne sheme na kakršen koli drug način krši ta pravila.

(2) V primeru, da odgovornemu bilančne skupine hierarhično podrejena bilančna podskupina krši določbe veljavnih predpisov na področju trga z elektriko ali določbe drugih veljavnih predpisov, ki imajo lahko vpliv na sposobnost člana bilančne sheme, da deluje v skladu s temi pravili, operater trga odgovornega bilančne skupine opozori na kršitve in zahteva odpravo teh. V primeru, da se kršitve ne odpravijo, mora odgovorni bilančne skupine na podlagi opozorila operaterja trga takemu članu odpovedati pogodbo o izravnavi oziroma urediti odpoved pogodbe o izravnavi med podrejenimi člani bilančne sheme z namenom prenehanja članstva kršitelja. Če kljub opozorilu operaterja trga kršitve niso odpravljene, lahko operater trga odpove bilančno pogodbo sklenjeno z odgovornim bilančne skupine.

(3) Odgovorni bilančne skupine lahko odpove bilančno pogodbo, pri čemer odpoved učinkuje le, če ima na dan izstopa iz bilančne sheme izpolnjene in poravnane vse odprte obveznosti do operaterja trga ter:

- nima hierarhično nižjih članov bilančne skupine, ni dobavitelj nobenemu odjemalcu oziroma proizvajalcu in ne oskrbuje lastnih prevzemno-predajnih mest, s čimer preneha biti član bilančne sheme, ali
- sklene pogodbo o izravnavi, ki je novi temelj njegovega članstva v bilančni skupini ali podskupini, s čimer postane odgovorni bilančne podskupine.

(4) Odpoved bilančne pogodbe s strani odgovornega bilančne skupine začne učinkovati z dnem vpisa odpovedi v evidenco pogodb o članstvu v bilančni shemi. Vpis odpovedi v evidenco pogodb o članstvu se opravi v roku 5 delovnih dni od prejema obvestila o odpovedi bilančne pogodbe.

(5) V primeru odpovedi pogodbe s strani odgovornega bilančne skupine lahko ta v sami odpovedi bilančne pogodbe navede želeni dan vpisa v evidenco pogodb o članstvu v bilančni shemi, ki hkrati pomeni datum učinkovanja odpovedi bilančne pogodbe, ki pa v nobenem primeru ne more biti določen prej, kot poteče rok 5 delovnih dni iz prejšnjega odstavka.

(6) Predložena finančna kritja odgovornega bilančne skupine morajo ostati v veljavi oziroma lahko operater trga zadrži predložena finančna kritja do izpolnitve morebitnih obveznosti iz naslova bilančnega obračuna vključno s poračunom bilančnega obračuna.

(7) V primeru prehoda iz bilančne skupine v bilančno podskupino mora za potrebe kritja finančnih obveznosti iz naslova letnega poračuna odgovorni bilančne podskupine predložiti izjavo odgovornega bilančne skupine, v katero se uvršča, da se smejo finančna kritja odgovornega bilančne skupine uporabiti tudi za kritje obveznosti iz naslova letnega poračuna odgovornega bilančne podskupine. V tem primeru operater trga vrne finančna kritja iz prejšnjega odstavka v roku treh delovnih dni po izpolnitvi vseh obveznosti iz naslova bilančnega obračuna.

(8) Izjava iz prejšnjega odstavka ostane v veljavi tudi v primeru prenehanja članstva odgovornega bilančne podskupine v bilančni skupini dajalca izjave, razen če jo nadomesti z drugo izjavo podano skladno z določbo prejšnjega odstavka.

(9) V primeru odpovedi pogodbe o članstvu v bilančni shemi ali razveze pogodbe o članstvu v bilančni shemi se vse zaprte pogodbe, vpisane v evidenco zaprtih pogodb, v katerih je ena izmed pogodbenih strank izključeni član bilančne sheme, štejejo za razvezane, in sicer od dneva prenehanja članstva.

39. člen
(odpoved pogodbe o izravnavi)

(1) Odgovorni bilančne skupine ali podskupine lahko odpove pogodbo o izravnavi v skladu s pogodbeno dogovorjenimi odpovednimi razlogi hierarhično nižjemu članu bilančne sheme.

(2) Odgovorni bilančne podskupine lahko odpove pogodbo o izravnavi hierarhično višjemu članu bilančne sheme v skladu s pogodbeno dogovorjenimi odpovednimi razlogi in pod pogojem, da:

- nima članov bilančne podskupine, ni dobavitelj nobenemu odjemalcu oziroma proizvajalcu in ne oskrbuje lastnih prevzemno-predajnih mest, s čimer preneha biti član bilančne sheme, ali
- sklene bilančno pogodbo z operaterjem trga oziroma sklene novo pogodbo o izravnavi z drugim članom bilančne sheme, ki je temelj njegovega članstva v bilančni skupini ali podskupini, s čimer ohrani status člana bilančne sheme.

(3) Odgovorni bilančne skupine ali podskupine mora o prenehanju veljavnosti pogodbe o izravnavi, ki jo je sklenil s hierarhično nižjim članom bilančne sheme, obvestiti operaterja trga in morebitnega hierarhično nadrejenega odgovornega bilančne skupine.

(4) Odpoved pogodbe o izravnavi začne učinkovati z dnem vpisa odpovedi v evidenco pogodb o članstvu v bilančni shemi. Vpis odpovedi se opravi najkasneje v roku 5 delovnih dni od prejema obvestila iz prejšnjega odstavka.

(5) V primeru odpovedi pogodbe o izravnavi lahko odgovorni bilančne skupine operaterju trga sporoči želeni dan vpisa v evidenco pogodb o članstvu v bilančni shemi, ki je bil dogovorjen med strankama pogodbe o izravnavi, ki hkrati pomeni datum učinkovanja odpovedi pogodbe o izravnavi in ki v nobenem primeru ne more biti določen prej, kot poteče rok 5 delovnih dni iz prejšnjega odstavka.

40. člen
(drugi razlogi za prenehanje članstva v bilančni shemi)

(1) Članstvo v bilančni shemi preneha tudi:

- s smrtjo člana bilančne sheme oziroma z izbrisom iz sodnega ali drugega registra člana bilančne sheme;
- z izdajo prepovedi opravljanja dejavnosti članu bilančne sheme;
- z izdajo inšpekcijske odločbe, s katero se članu bilančne sheme onemogoči delovanje na trgu z elektriko, ali
- s sporazumno razvezo bilančne pogodbe oziroma pogodbe o izravnavi.

(2) V primeru iz prve alineje prejšnjega odstavka se dejstvo prenehanja članstva evidentira na dan nastopa dogodka, v drugih primerih pa na dan, ko je operater trga obveščen o razlogu za prenehanje članstva v bilančni shemi.

(3) V primeru, da je na podlagi določil tega člena prenehalo članstvo odgovornemu bilančne skupine, šteje sklenjena bilančna pogodba za razvezano na dan vpisa dejstva iz prejšnjega odstavka v evidenco pogodb o članstvu v bilančni shemi.

3.7. Izvršilni dnevi sprememb v bilančni shemi

41. člen

(izvršilni dnevi sprememb v bilančni shemi)

(1) Za izvršilni dan v postopku pridobitve, spremembe ali prenehanja članstva se šteje dan vpisa v evidenco pogodb o članstvu v bilančni shemi.

(2) V primeru:

- podaljšanja veljavnosti pogodbe o izravnavi brez spremembe drugih bistvenih sestavin pogodbe,
- prehoda med bilančnimi skupinami oziroma podskupinami zaradi odpovedi bilančne pogodbe s sklenitvijo pogodbe o izravnavi ali
- prehoda zaradi izteka ali odpovedi pogodbe o izravnavi s sklenitvijo bilančne pogodbe ali nove pogodbe o izravnavi

začne podaljšanje ali prehod učinkovati na podlagi vpisa v evidenco pogodb o članstvu v bilančni shemi, ki se opravi prvega dne v mesecu, ki nastopi najmanj mesec dni kasneje od trenutka izpolnitve vseh pogojev za vpis v evidenco oziroma prvi dan meseca dogovorjenega med operaterjem trga in članom bilančne sheme, če ta dan nastopi kasneje.

(3) V drugih primerih prehodov članov bilančne sheme s posebnim statusom začne prehod učinkovati na podlagi vpisa v evidenco pogodb o članstvu v bilančni shemi, ki se opravi:

- prvi dan meseca, ki sledi mesecu izpolnitve vseh pogojev za vpis v evidenco, ali
- prvi dan meseca dogovorjenega med operaterjem trga in članom bilančne sheme, če ta dan nastopi kasneje.

4. EVIDENTIRANJE POGODB

42. člen

(evidentiranje pogodb o članstvu v bilančni shemi)

(1) Seznam članov bilančne sheme po kategorijah članstva se sproti objavlja na spletnih straneh operaterja trga. Podatki o posameznem članu bilančne sheme vsebujejo najmanj:

- firmo oziroma ime člana bilančne sheme;
- identifikacijske oznake člana bilančne sheme in
- kategorijo članstva v bilančni shemi.

(2) Vse spremembe v evidencah so posledica vpisov operaterja trga na podlagi obvestila člana bilančne sheme o pričetku, spremembi ali prenehanju veljavnosti pogodb o članstvu v bilančni shemi. Operater trga lahko zavrne vpis spremembe v evidenco na podlagi prejetega obvestila, ker je to nepopolno oziroma ne vsebuje vseh zahtevanih podatkov ali ker ga je poslala za to nepristojna oseba, pri čemer člana bilančne sheme o tem obvesti.

(3) Vsaka v evidenco vpisana sprememba učinkuje z dnem vpisa v evidenco, ki se šteje za izvršilni dan.

(4) V evidenco se poleg osnovnih vsebin vpisujejo tudi podatki v zvezi z obveznimi sestavinami pogodb o članstvu v bilančni shemi.

43. člen

(način prijave zaprtih pogodb in obratovalnih napovedi)

(1) Prijava zaprtih pogodb in obratovalnih napovedi poteka preko informacijskega sistema operaterja trga.

(2) Izjemoma, če vnos zaprte pogodbe ali obratovalnih napovedi zaradi tehničnih težav informacijskega sistema operaterja trga ni mogoč, lahko odgovorni bilančne skupine prijavo zaprtih pogodb ali obratovalnih napovedi pošlje na uradni elektronski naslov ali faks operaterja trga. Taka prijava zaprtih pogodb ali obratovalnih napovedi postane veljavna, ko jo operater trga sprejme in potrди prejem.

4.1. Evidentiranje odprtih pogodb

44. člen

(evidentiranje odprtih pogodb)

(1) Vse spremembe v evidencah odprtih pogodb so posledica vpisov pristojnih elektrooperaterjev na podlagi popolnega obvestila člana bilančne sheme o pričetku, spremembi ali prenehanju veljavnosti odprtih pogodb.

(2) Evidenco odprtih pogodb in vse z njimi povezane podatke vodijo elektrooperaterji še pet let po njihovem nastanku.

(3) Vsaka v evidenco vpisana sprememba učinkuje z nastopom izvršilnega dne.

(4) Evidenca odprtih pogodb obsega najmanj naslednje podatke:

- seznam prevzemno-predajnih mest in
- bilančna pripadnost posameznemu članu bilančne sheme.

(5) Elektrooperater mora zagotavljati sledljivost sprememb v evidenci odprtih pogodb na način, da je omogočena podrobna revizija:

- vnosa sprememb v evidenco (zgodovina sprememb evidence) in
- datumov veljavnosti posameznih podatkov, vpisanih v evidenco (zgodovina stanja, ki ga evidenca izpričuje) za vsak posamezni vnos v evidenco.

(6) Elektrooperaterji omogočajo operaterju trga sproten in neomejen dostop do evidence odprtih pogodb, vseh sprememb v evidenci odprtih pogodb ter z njimi povezanimi podatki.

45. člen

(izvršitev menjave pripadnosti prevzemno-predajnih mest)

(1) Do menjave pripadnosti prevzemno-predajnih mest pride v naslednjih primerih:

- pripadnost na podlagi sklenitve pogodbe o dobavi končnemu odjemalcu, pogodbe o odkupu od proizvajalca ali obvestila o lastni oskrbi prevzemno-predajnega mesta, ki do tedaj ni bilo oskrbovano;
- redna menjava pripadnosti na podlagi nove odprte pogodbe;
- nastop ali prenehanje posledic zasilne ali nujne oskrbe, ali
- pripadnost elektrooperaterju v primeru neobstoja pogodbe o dobavi končnemu odjemalcu, pogodbe o odkupu od proizvajalca ali obvestila o lastni oskrbi prevzemno-predajnega mesta.

(2) Izvršitev menjave pripadnosti prevzemno-predajnih mest učinkuje na bilančno shemo, ko je menjava vpisana v evidenco odprtih pogodb in nastopi izvršilni dan, ki ga na podlagi prejema popolnega obvestila o veljavni odprti pogodbi pristojni elektrooperater določi v skladu s sistemskimi obratovalnimi navodili.

(3) V primeru tehnične možnosti zagotavljanja izbire dobavitelja s strani uporabnikov storitve polnjenja električnih vozil na istem prevzemno predajnem mestu v okviru storitev polnjenja električnih vozil lahko operater trga zagotovi prerazporeditev realizacije dobave električne energije med dobavitelje, ki so na tem prevzemno-predajnem mestu dobavljali elektriko končnim odjemalcem.

(4) Upravljevec storitev polnjenja oziroma prevzemno-predajnih mest iz prejšnjega odstavka mora posredovati operaterju trga obračunske podatke v predpisanem formatu za namene prerazporeditve realizacije za namene nalog iz prejšnjega odstavka.

(5) Operater trga lahko določi podrobnejša navodila za izpolnjevanje nalog iz tega člena, ki jih objavi na svoji spletni strani.

4.2. Evidentiranje zaprtih pogodb

46. člen (evidenca zaprtih pogodb)

(1) Vse spremembe v evidenci zaprtih pogodb so posledica vpisov operaterja trga o bistvenih sestavinah in njihovih spremembah na podlagi prejema popolne prijave člana bilančne sheme ali vnosa operaterja trga.

(2) Operater trga lahko zavrne vpis spremembe oziroma prijave zaprte pogodbe v evidenco zaprtih pogodb na podlagi prejete prijave, v kolikor je ta nepopolna oziroma ne vsebuje vseh zahtevanih podatkov, ni bila poslana pravočasno ali jo je poslala za to nepristojna oseba, o čemer člana bilančne sheme obvesti prek povratnega obvestila.

(3) Operater trga potrjuje prejem popolne prijave s strani člana bilančne sheme s povratnim obvestilom, s prejemom pa za člana bilančne sheme postane nesporno, da je vsebina prijave v evidenci zaprtih pogodb vpisana.

47. člen (odgovorni za prijavo zaprtih pogodb)

Odgovorni bilančne skupine je odgovoren za prijavo vseh zaprtih pogodb, ki jih sklene bodisi sam bodisi člani njegove bilančne skupine.

48. člen (pogoji za evidentiranje zaprtih pogodb)

(1) Zaprta pogodba se v evidenco zaprtih pogodb vpiše na podlagi prejema popolne prijave člana bilančne sheme ali vpisa operaterja trga.

(2) Zaprta pogodba z uporabo čezmejnih prenosnih zmogljivosti se v evidenco zaprtih pogodb vpiše na podlagi prejema popolne prijave člana bilančne sheme in potrditve sistema operaterja o vsebini prijave člana bilančne sheme.

(3) Izvršena regulacija, izvršeno omejevanje obtežb in znižanje bazne moči se v evidenco zaprtih pogodb vpišejo na podlagi prejema popolne prijave sistemskega operaterja.

49. člen
(obveznost prijave zaprtih pogodb)

Prijaviti se morajo vse zaprte pogodbe.

50. člen
(prijava zaprtih pogodb med člani bilančne sheme)

- (1) Vsaka zaprta pogodba mora biti evidentirana pri operaterju trga.
- (2) Vsaka zaprta pogodba se lahko evidentira le med dvema članoma bilančne sheme.
- (3) Vsako zaprto pogodbo prijavita obe pogodbeni stranki, razen zaprtih pogodb med pogodbenimi strankami iz iste bilančne skupine, ki se jih prijavi le enkrat s strani odgovornega bilančne skupine.
- (4) Vsako zaprto pogodbo z uporabo čezmejnih prenosnih zmogljivosti v informacijski sistem operaterja trga prijavi tista pogodbeni stranka, ki pogodbo sklene kot član bilančne sheme v Republiki Sloveniji.

51. člen
(ukrepanje v primeru neuskkljenosti prijave)

- (1) V primeru neuskkljenosti prijave med pogodbenima strankama operater trga pogodbeni stranki pozove k odpravi neuskkljenosti.
- (2) V kolikor se ob prijavi zaprte pogodbe pogodbeni stranki sami ne moreta uskladiti, operater trga ne sprejme prijave pogodbe oziroma se prijava ne upošteva in se upošteva količina, ki je enaka nič.
- (3) V kolikor se pogodbeni stranki o prijavi zaprte pogodbe sami ne moreta uskladiti in je ena od pogodbenih strank izvajalec dejavnosti energetske borze, operater trga kot veljavno prijavo upošteva tisto, ki je bila prijavljena s strani izvajalca dejavnosti energetske borze.

52. člen
(vsebina evidentiranja zaprtih pogodb)

(1) V evidenci zaprtih pogodb se evidentira predvsem naslednje bistvene sestavine posamezne zaprte pogodbe:

a) za vse zaprte pogodbe:

- -identifikacijska označba članov bilančne sheme, na čigar bilanco zaprta pogodba neposredno učinkuje;
- -količine dobavljene elektrike v posameznem obračunskem intervalu in
- -vsebina in čas prejema popolnih prijav oziroma vnosov operaterja trga in potrditev prijav, ki so podlaga za vpis zaprte pogodbe;

b) za zaprte pogodbe z uporabo čezmejnih prenosnih zmogljivosti poleg navedenega tudi številko odobritve uporabljenih pravic uporabe čezmejnih prenosnih zmogljivosti.

(2) Prijavljene količine v zaprtih pogodbah morajo biti podane v MWh. Vse vrednosti morajo biti zaokrožene na tri decimalna mesta.

(3) Prijavljene količine v zaprtih pogodbah z uporabo čezmejnih prenosnih zmogljivosti morajo biti podane v MWh. Vse vrednosti morajo biti zaokrožene na celo število.

(4) Smer izmenjave elektrike je določena glede na status pogodbenih strank (prodajalec – kupec). Prijavljene vrednosti po zaprtih pogodbah imajo lahko samo pozitiven predznak.

53. člen

(učinkovanje evidentiranih zaprtih pogodb)

(1) Evidentirana zaprta pogodba učinkuje na bilanco obeh članov bilančne sheme s trenutkom vpisa v evidenco zaprtih pogodb, in sicer tako, da se evidentirane količine dobavljene elektrike v posameznem obračunskem intervalu upoštevajo kot priliv ali odliv v bilanci člana bilančne sheme.

(2) Zaprte pogodbe z uporabo čezmejnih prenosnih zmogljivosti na evidenco zaprtih pogodb učinkujejo kot zaprta pogodba, sklenjena med članom bilančne sheme in sistemskim operaterjem.

(3) Poseganje elektrooperaterjev v pravice in obveznosti članov bilančne sheme, ki izhajajo iz evidentiranih zaprtih in odprtih pogodb, v primerih omejevanja obtežb, zmanjševanja izmenjave elektrike med člani bilančne sheme, redukcij in preklica pravic uporabe čezmejnih prenosnih zmogljivosti, se uredi z ustreznim vpisom zaprtih pogodb v bilance članov bilančne sheme.

(4) Vsak vpis prilivov ali odlivov v bilanci člana bilančne sheme iz prejšnjega odstavka mora imeti recipročno nasproten vpis v bilanci elektrooperaterjev.

54. člen

(evidenca pravic uporabe čezmejnih prenosnih zmogljivosti)

(1) Evidenco pravic uporabe čezmejnih prenosnih zmogljivosti in vse z njimi povezane podatke vodi sistemski operater.

(2) Za namene izvajanja nalog operaterja trga mora sistemski operater operaterju trga omogočati sproten in neomejen dostop do evidence pravic uporabe čezmejnih prenosnih zmogljivosti.

55. člen

(dolžnosti sistema operaterja v zvezi z zaprtimi pogodbami z uporabo čezmejnih prenosnih zmogljivosti)

Sistemski operater je dolžan glede zaprtih pogodb z uporabo čezmejnih prenosnih zmogljivosti preveriti pravico do uporabe pridobljenih čezmejnih prenosnih zmogljivosti.

56. člen

(spremembe v evidenci zaprtih pogodb zaradi poslov v okviru regulacije elektroenergetskega sistema)

Spremembe v evidenci zaprtih pogodb, ki so potrebne zaradi izvajanja regulacije elektroenergetskega sistema, se uredi na podlagi:

- obračunskih podatkov, ki jih operater trga prejme od sistema operaterja o izvršeni sekundarni in terciarni regulaciji ter izvršenih omejitvah obtežb, oziroma

- prijave zaprtih pogodb za izvedeno terciarno regulacijo ter izvršene omejitve obtežb.

57. člen
(tržni plan)

- (1) Tržni plan je osnova za bilančni obračun.
- (2) Člani bilančne sheme, ki nimajo pripadajočih prevzemno-predajnih mest, morajo imeti tržni plan enak 0 MWh v vseh obračunskih intervalih.
- (3) V primeru, da po preteku roka za prijavo sprememb zaprtih pogodb tržni plan bilančne skupine, ki nima pripadajočih prevzemno-predajnih mest, ni enak 0 MWh v vseh obračunskih intervalih, se šteje, da je odgovorni bilančne skupine prijavil napovedana odstopanja.

4.3. Obratovalne napovedi

58. člen
(odgovorni za prijavo obratovalnih napovedi)

- (1) Odgovorni bilančne skupine je odgovoren za prijavo obratovalnih napovedi za vsa prevzemno-predajna mesta, ki pripadajo njemu samemu ali hierarhično nižjim članom njegove bilančne skupine.
- (2) Za člana bilančne sheme se lahko obratovalne napovedi prijavi le na prevzemno-predajna mesta, ki mu pripadajo.

59. člen
(prijava obratovalnih napovedi)

- (1) Obratovalno napoved je potrebno prijaviti posebej za vsak obračunski interval.
- (2) Prijavljene količine v obratovalnih napovedih morajo biti podane v MWh. Vse vrednosti morajo biti zaokrožene na tri decimalna mesta.
- (3) Obratovalno napoved je potrebno prijaviti ločeno za prevzemno-predajna mesta na prenosnem omrežju, ki jih članu bilančne sheme dodeli operater trga.
- (4) Obratovalne napovedi prevzemno-predajnih mest priključenih na distribucijsko omrežje, razen prevzemno-predajnih mest, prek katerih se ponuja oziroma dobavlja elektrika na izravnalnem trgu z elektriko, se lahko prijavi agregirano za posamezno območje distribucijskega omrežja, razen če operater trga določi drugače.
- (5) Obratovalne napovedi je potrebno posredovati ločeno za oddajo in odjem, pri čemer lahko operater trga določi, da se oddaja poda ločeno tudi po vrsti proizvodne enote za prevzemno-predajna mesta, ki jih članu bilančne sheme dodeli operater trga.
- (6) Prevzemno-predajna mesta za prijavo obratovalnih napovedi dodeli operater trga članu bilančne sheme na podlagi evidence odprtih pogodb elektrooperaterjev, ki določajo bilančno pripadnost prevzemno-predajnega mesta. Število prevzemno-predajnih mest, ki jih lahko ima član bilančne sheme, ni omejeno.
- (7) Odgovorni bilančne skupine si mora prizadevati, da je celotna obratovalna napoved bilančne skupine, ki ima pripadajoča prevzemno-predajna mesta, v vsakem obračunskem intervalu enaka tržnemu planu bilančne skupine. Odgovorni bilančne skupine mora v

primeru neuskklajenosti prijave posredovati operaterju trga informacije o vzroku za neuskklajenost prijave ter predvidenih ukrepih za odpravo neuskklajenosti.

4.4. Kontrola, usklajevanje in roki za prijavo

60. člen

(kontrola prijave zaprtih pogodb in obratovalnih napovedi)

(1) Prijava zaprtih pogodb in obratovalnih napovedi je usklajena, če je izračunana vrednost tržnega plana v vsakem obračunskem intervalu enaka celotni obratovalni napovedi bilančne skupine.

(2) Operater trga v času prijave tržnega plana in obratovalni napovedi, z namenom ugotavljanja skladnosti prijave, preverja skladnost prijavljenih tržnih planov z obratovalnimi napovedmi.

(3) V primeru neuskklajenosti med tržnim planom in obratovalno napovedjo člana bilančne sheme lahko operater trga od odgovornega bilančne skupine zahteva popravek prijave zaprtih pogodb oziroma obratovalnih napovedi.

61. člen

(navodila in roki za prijavo zaprtih pogodb in obratovalnih napovedi)

(1) Zaprte pogodbe in obratovalne napovedi se morajo prijaviti najmanj za naslednji dan.

(2) Rok za prijavo zaprtih pogodb in obratovalnih napovedi, rok za prijavo sprememb zaprtih pogodb in obratovalnih napovedi ter dodatna navodila glede prijave in obveščanja operater trga objavi na svoji spletni strani.

(3) Zaprte pogodbe in obratovalne napovedi, ki niso prijavljene v skladu z roki iz prejšnjega odstavka tega člena, se ne evidentirajo in štejejo za neobstoječe.

4.5. Vozni red prenosnega omrežja

62. člen

(okvirni vozni red)

Okvirni vozni red sestavljajo:

- vozni red prenosnega omrežja;
- vozni redi območij distribucijskega omrežja;
- vozni red izmenjav s tujino;
- tržni plani članov bilančne sheme in
- evidenca zaprtih pogodb z uporabo čezmejnih prenosnih zmogljivosti.

63. člen

(čas oddaje okvirnega voznega reda)

(1) Operater trga izdela in pošlje okvirni vozni red sistemskemu operaterju najkasneje 30 minut po poteku roka za prijavo zaprtih pogodb in obratovalnih napovedi.

(2) V primeru, da sistemski operater v roku 30 minut od posredovanja okvirnega voznega reda ne sporoči ugotovljenih nepravilnosti ali tehničnih ovir v okvirnem obratovalnem voznem redu operaterju trga, šteje, da je potrdil vsebino okvirnega voznega reda.

64. člen
(končni vozni red)

- (1) Končni vozni red je osnova za obratovanje elektroenergetskega sistema.
- (2) Končni vozni red sistemski operater posreduje operaterju trga.
- (3) V kolikor sistemski operater ne doda rešitev morebitnih tehničnih ovir in sistemskih storitev, se okvirni vozni red šteje za končni vozni red.

65. člen
(višja sila)

- (1) Elektrooperater o nastopu višje sile, ki je razlog za spremembo zaprtih pogodb oziroma obratovalnih napovedi, nemudoma obvesti operaterja trga po elektronski pošti in naknadno posreduje potrdilo o nastopu višje sile.
- (2) Vse naknadne spremembe zaprtih pogodb oziroma obratovalnih napovedi zaradi višje sile ali naknadno sporočenih tehničnih omejitev, zahtevane s strani sistema operaterja, operater trga vnese v popravek okvirnega voznega reda, ki ga pošlje sistemskemu operaterju omrežja.

5. BILANČNI OBRAČUN

66. člen
(bilančni obračun)

- (1) V okviru bilančnega obračuna operater trga po stanju bilančne sheme in na podlagi prejetih podatkov opravi:
 - izračun bilance trga;
 - izračun bilanc bilančnih skupin;
 - izračun celotne realizacije bilančnih skupin;
 - izračun odstopanj in
 - izračun napovedanih odstopanj.
- (2) Bilančni obračun se skladno s temi pravili izvaja največ dvakrat za vsako obračunsko obdobje.
- (3) Posredovane količine obračunskih podatkov morajo biti podane najmanj na kWh natančno.

5.1. Izračun oddaje in odjema

67. člen

(realizirana oddaja člana bilančne sheme)

Realizirana oddaja člana bilančne sheme v posameznem obračunskem intervalu je enaka vsoti realiziranih vrednosti oddaje vseh prevzemno-predajnih mest, ki pripadajo članu bilančne sheme:

$$W_{\text{oddaja}} = \sum_{j=1}^m W_j$$

kjer pomeni:

W_{oddaja} realizirana oddaja člana bilančne sheme,

W_j realizirana oddaja prevzemno-predajnega mesta j ,

m število oddajnih prevzemno-predajnih mest člana bilančne sheme.

68. člen

(realizirani odjem člana bilančne sheme)

Realizirani odjem člana bilančne sheme v posameznem obračunskem intervalu je enak vsoti realiziranih vrednosti odjema vseh prevzemno-predajnih mest, ki pripadajo članu bilančne sheme:

$$W_{\text{odjem}} = \sum_{j=1}^n W_j$$

kjer pomeni:

W_{odjem} realizirani odjem člana bilančne sheme,

W_j realizirani odjem prevzemno-predajnega mesta j ,

n število odjemnih prevzemno-predajnih mest člana bilančne sheme.

69. člen

(saldo odjema in oddaje člana bilančne sheme)

Saldo odjema in oddaje po pripadajočih prevzemno-predajnih mestih v posameznem obračunskem intervalu je enak razliki med celotnim realiziranim odjemom in celotno realizirano oddajo prevzemno-predajnih mest, ki pripadajo članu bilančne sheme:

$$W_{\text{saldo}} = W_{\text{odjem}} - W_{\text{oddaja}}$$

kjer pomeni:

W_{saldo} saldo odjema in oddaje pripadajočih prevzemno-predajnih mest po članu bilančne sheme,

W_{odjem} realizirani odjem v obračunskem intervalu po članu bilančne sheme,

W_{oddaja} realizirana oddaja v obračunskem intervalu po članu bilančne sheme.

70. člen

(priprava obračunskih podatkov merjenih odjemalcev in proizvajalcev)

- (1) Prezemno-predajna mesta, ki so opremljena z registracijskimi meritvami, katerih registracijski interval je krajši ali enak obračunskemu intervalu, se uvršča med merjene odjemalce oziroma merjene proizvajalce.
- (2) Izjeme glede uvrščanja prevzemno-predajnih mest iz prejšnjega odstavka med merjene odjemalce in merjene proizvajalce se določijo v sistemskih obratovalnih navodilih.
- (3) Za merjene odjemalce in merjene proizvajalce se obračunski podatek o realiziranem odjemu ali oddaji v posameznem obračunskem intervalu določi na podlagi registriranih merilnih podatkov.
- (4) V primeru manjkajočih ali nepravilnih merilnih podatkov za prevzemno-predajna mesta na distribucijskem omrežju zaradi izpada napajanja, uničenja ali netočnosti števnih podatkov, se obračunske podatke v teh obračunskih intervalih pripravi v skladu s sistemskimi obratovalnimi navodili za distribucijsko omrežje.

5.2. Analitični postopek

71. člen

(priprava obračunskih podatkov nemerjenih odjemalcev in proizvajalcev)

- (1) Prezemno-predajna mesta brez registracijskih meritev, prevzemno-predajna mesta katerih registracijski interval je daljši od obračunskega intervala in druga prevzemno-predajna mesta, določena v sistemskih obratovalnih navodilih, se uvršča med nemerjene odjemalce oziroma nemerjene proizvajalce.
- (2) Za nemerjene odjemalce in nemerjene proizvajalce se realizirani odjem ali oddaja v posameznem obračunskem intervalu določi z analitičnim postopkom.
- (3) Razlike, ki nastanejo med dejanskimi oziroma fakturiranimi količinami in količinami iz analitičnega postopka, se na letni ravni poračunajo v okviru letnega poročila.

72. člen

(izračun odjema nemerjenih odjemalcev)

- (1) Izračun realiziranega odjema nemerjenih odjemalcev v posameznem obračunskem intervalu z analitičnim postopkom je izveden z uporabo podatkov o preostalem diagramu distribucijskega območja ter izračunanih količnikov nemerjenega odjema.
- (2) Preostali diagram se v vsakem obračunskem intervalu izračuna tako, da se od celotne energije, ki jo prejme to območje (iz prenosnega omrežja, distribucijskih čezmejnih vodov, sosednjih območij distribucijskega omrežja oziroma proizvodnih prevzemno-predajnih mest), odšteje vrednost ocenjenih izgub v tem območju ter realizirani odjem vseh merjenih odjemalcev.
- (3) Odjem nemerjenih odjemalcev se oceni na podlagi preostalega diagrama, ki se ga med odjemalce razdeli s pomočjo količnikov nemerjenega odjema.

73. člen

(analitični postopek razdelitve preostalega diagrama)

(1) Za razdelitev preostalega diagrama na posamezne odjemalce se za vsakega odjemalca izračuna količnik nemerjenega odjema k_i , ki je enoten za celotno obračunsko obdobje in ni negativen.

(2) Vsota količnikov nemerjenega odjema za posamezne dobavitelje, se izračuna s seštevanjem količnikov odjemalcev, ki mu pripadajo.

(3) Distribucijski operater izračuna količnike nemerjenih odjemalcev in dobaviteljev ter jih posreduje dobaviteljem in operaterju trga.

(4) Količnik k_i za nemerjene odjemalce se izračuna z uporabo podatkov o fakturiranem odjemu odjemalca O_i v obračunskem obdobju, za katerega se računa količnik nemerjenega odjema.

(5) Količnik k_i se izračuna na podlagi naslednje enačbe:

$$k_i = \frac{O_i}{\sum O_d}$$

kjer pomeni:

O_i obračunski podatek, o fakturiranem odjemu izbranega odjemalca i ,

$\sum O_d$ vsota obračunskih podatkov o fakturiranih odjemih vseh nemerjenih odjemalcev območja distribucijskega omrežja, na katerega je odjemalec i priključen.

(6) V primeru, ko je vsota količnikov vseh odjemalcev posameznega dobavitelja negativna, se morebitna preostala razlika po nastavitvi količnika na nič poračuna v letnem poračunu bilančnega obračuna. Negativne količine, ki se prenesejo na letni poračun, se izvzame iz skupnih količin nemerjenega odjema. Posledično so izgube distribucijskega omrežja v bilančnem obračunu nižje. V letnem poračunu se zato prenesene količine prerezporadijo iz dobavitelja na izgube distribucijskega omrežja. Elektrooperater o teh količinah obvesti operaterja trga in dobavitelja.

74. člen

(izračun oddaje nemerjenih proizvajalcev)

(1) Izračun oddaje nemerjenih proizvajalcev v posameznem obračunskem intervalu z analitičnim postopkom je izveden z uporabo podatkov o izmerjeni skupni mesečni oddaji nemerjenih proizvajalcev in oblike mesečnega diagrama oddaje vseh merjenih proizvajalcev, katerih oddaja se meri v intervalih krajših ali enakih obračunskemu intervalu.

(2) Oblika mesečnega diagrama oddaje nemerjenih proizvajalcev je enaka obliki skupnega mesečnega diagrama oddaje vseh merjenih proizvajalcev.

(3) Celotna mesečna oddaja nemerjenega proizvajalca, razdeljena po obračunskih intervalih v obliko mesečnega diagrama, mora ustrezati izmerjeni mesečni oddaji.

75. člen
(izračun izgub v omrežjih)

- (1) Distribucijski operater za namene bilančnega obračuna oceni izgube elektrike, ki nastanejo pri obratovanju posameznih območij distribucijskega omrežja, na podlagi preteklih obračunskih podatkov.
- (2) Distribucijski operater izračuna za vsako območje distribucijskega omrežja količnik izgub na podlagi podatka o dejanskih izgubah v preteklem obdobju treh koledarskih let. Distribucijski operater lahko izračuna količnike izgub na podlagi krajšega obdobja in o tem obvesti operaterja trga.
- (3) Količnike izgub se uporablja od naslednjega koledarskega meseca po mesecu, v katerem je bil izračun količnikov sporočen operaterju trga ter do koledarskega meseca, ko se na enak način začne uporabljati nove količnike izgub.
- (4) Ocenjene izgube območja distribucijskega omrežja se v vsakem obračunskem intervalu izračuna z množenjem količnika izgub s celotno prevzeto elektriko območja distribucijskega omrežja v istem intervalu.
- (5) Dejanske izgube elektrike, ki nastanejo pri obratovanju posameznih območij distribucijskega sistema, se na letnem nivoju izračunajo iz razlike med celotno prevzeto in predano elektriko. Dejanske izgube distribucijskega sistema se upoštevajo v letnem poročilu bilančnega obračuna.
- (6) Celotna prevzeta elektrika je elektrika, ki jo posamezno območje distribucijskega omrežja prevzame na stičnih točkah s prenosnim omrežjem, na stičnih točkah s tujimi omrežji, na proizvodnih prevzemno-predajnih mestih, na prevzemno-predajnih mestih, ki razmejujejo dve območji distribucijskega omrežja ali v okviru neregulirane dobave.
- (7) Celotna predana elektrika je elektrika, ki jo posamezno območje distribucijskega omrežja preda na stičnih točkah s prenosnim omrežjem, na stičnih točkah s tujim omrežjem, na odjemnih prevzemno-predajnih mestih, na prevzemno-predajnih mestih, ki razmejujejo dve območji distribucijskega omrežja ali v okviru neregulirane dobave.
- (8) Dejanske izgube elektrike, ki nastanejo pri obratovanju prenosnega sistema, se v vsakem obračunskem intervalu izračunajo iz razlike med vso prejeto in oddano elektriko, ki jo prenosno omrežje prejme oziroma odda na stičnih točkah z distribucijskim omrežjem, na prevzemno-predajnih mestih, ki razmejujejo prenosno omrežje z omrežji sosednjih sistemskih operaterjev, proizvodnih prevzemno-predajnih mestih in odjemnih prevzemno-predajnih mestih.
- (9) V kolikor to dopušča tehnologija, distribucijski operater, ne glede na prvi, drugi, tretji in četrti odstavek tega člena, dejanske izgube, ki nastanejo pri obratovanju omrežja na distribucijski ravni, upošteva v bilančnem obračunu tako, da jih v vsakem obračunskem intervalu izračuna iz razlike med vso prejeto in oddano elektriko, ki jo omrežje prejme oziroma odda na stičnih točkah z drugimi omrežji, proizvodnih prevzemno-predajnih mestih in odjemnih prevzemno-predajnih mestih.

5.3. Posredovanje podatkov za bilančni obračun

76. člen

(dostop operaterja trga do baz podatkov elektrooperaterjev)

Elektrooperaterji omogočajo operaterju trga sproten, brezplačen in neomejen dostop do vseh podatkov, potrebnih za izračun bilančnega obračuna.

77. člen

(posredovanje podatkov elektrooperaterjev)

(1) Merilne podatke o realiziranih odjemih in oddajah prevzemno-predajnih mest evidentirajo elektrooperaterji.

(2) Obračunske podatke o realiziranih odjemih in oddajah prevzemno-predajnih mest za namene prvega bilančnega obračuna pripravljajo elektrooperaterji in jih najkasneje do 12. delovnega dne v mesecu, ki sledi obračunskemu obdobju, na katerega se podatki nanašajo, posredujejo operaterju trga.

(3) Elektrooperaterji morajo obračunske podatke o realiziranih odjemih in oddajah prevzemno-predajnih mest odjemalcev in proizvajalcev za namene preverjanja pravilnosti izračuna bilančnega obračuna posredovati dobaviteljem najkasneje v roku iz prejšnjega odstavka.

(4) Elektrooperaterji posredujejo obračunske podatke o realiziranih odjemih in oddajah prevzemno-predajnih mest odjemalcev in proizvajalcev za namene letnega poročila v skladu s pravili najkasneje 15 dni po zaključku bilančnega obračuna za zadnji mesec leta, na katerega se podatki nanašajo.

(5) Elektrooperaterji morajo obračunske podatke o realiziranih odjemih in oddajah prevzemno-predajnih mest odjemalcev in proizvajalcev za namene preverjanja pravilnosti izračuna letnega poročila posredovati dobaviteljem najkasneje v roku iz prejšnjega odstavka.

(6) Elektrooperaterji obveščajo operaterja trga o vsakršnem nedelovanju oziroma prekinitvah v omrežju, ki so imeli za posledico kakršnokoli nezmožnost oddaje ali odjema na prevzemno-predajnih mestih.

(7) Elektrooperaterji posredujejo odgovornemu bilančne skupine naslednje obračunske podatke, ločeno po omrežjih in ločeno za vsak obračunski interval:

- oddajo elektrike v omrežje ločeno po članih bilančne sheme, ki so hierarhično podrejeni odgovornemu bilančne skupine, in sicer agregirano za vsa proizvodna prevzemno-predajna mesta člana bilančne sheme in ločeno na merjene ter nemerjene proizvajalce;
- odjem elektrike iz omrežja ločeno po članih bilančne sheme, ki so hierarhično podrejeni odgovornemu bilančne skupine, in sicer agregirano za vsa odjemna prevzemno-predajna mesta člana bilančne sheme in ločeno na merjene ter nemerjene odjemalce in
- izgube v omrežju, v kolikor izgube bilančno pripadajo hierarhično podrejenemu članu bilančne sheme.

78. člen

(vsebina posredovanih podatkov elektrooperaterjev)

(1) Elektrooperaterji posredujejo operaterju trga najmanj naslednje podatke:

- obračunske podatke o odjemu prevzemno-predajnih mest merjenih odjemalcev;
- obračunske podatke o mesečnih odjemih nemerjenih odjemalcev;
- obračunske podatke o oddaji prevzemno-predajnih mest merjenih proizvajalcev;
- obračunske podatke o oddaji prevzemno-predajnih mest nemerjenih proizvajalcev ter
- obračunske podatke o prevzemih in oddaji na stičnih točkah med prenosnim omrežjem ter območji distribucijskega omrežja.

(2) Distribucijski operater posreduje operaterju trga poleg podatkov iz prejšnjega odstavka tega člena tudi naslednje obračunske podatke, ločeno po območjih distribucijskega omrežja in ločeno za vsak obračunski interval:

- celotno oddajo elektrike v območje distribucijskega omrežja in sicer agregirano za vsa proizvodna prevzemno-predajna mesta in ločeno na merjene in nemerjene proizvajalce;
- neregulirano dobavo elektrike med območji distribucijskega omrežja;
- izgube v območju distribucijskega omrežja;
- oddajo elektrike v distribucijsko omrežje ločeno po dobaviteljih in sicer agregirano za vsa proizvodna prevzemno-predajna mesta dobavitelja in ločeno na merjene ter nemerjene proizvajalce in po tipu proizvodnje;
- odjem elektrike iz distribucijskega omrežja ločeno po dobaviteljih in sicer agregirano za vsa odjemna prevzemno-predajna mesta dobavitelja in ločeno na merjene in nemerjene odjemalce;
- obračunske podatke o preostalih diagramih ločeno po območjih distribucijskega omrežja;
- količnike nemerjenega odjema po posameznih dobaviteljih in
- količine izmenjave elektrike na distribucijskih čezmejnih vodih.

(3) Sistemski operater posreduje operaterju trga poleg podatkov iz prvega odstavka tega člena tudi naslednje podatke:

- obračunske podatke o izmerjenih pretokih elektrike na mejah prenosnega omrežja s sosednjimi sistemskimi operaterji prenosnih omrežij;
- obračunske podatke o realiziranih izgubah v prenosnem omrežju;
- obračunske podatke o izravnavi odstopanj elektroenergetskega omrežja in
- obračunske podatke o količinah izravnalne energije iz naslova sodelovanja sistemskih operaterjev pri koordinirani izravnavi trenutnih odstopanj regulacijskih območij, ločeno za pozitivna in negativna odstopanja.

(4) Za podatke iz tega člena se na dan prehoda ure iz zimskega na poletni čas za neobstoječi tretji obračunski interval uporabijo vrednosti 0 MWh. Na dan prehoda ure iz poletnega na zimski čas se kot tretji obračunski interval štejejo skupne obračunske vrednosti tretjega in podvojenega tretjega obračunskega intervala.

(5) Na podlagi odločitve operaterja trga se opravi prehod na sistem 23 obračunskih intervalov na dan prehoda ure iz zimskega na poletni čas oziroma 25 obračunskih intervalov na dan prehoda ure iz poletnega na zimski čas. Operater trga o planiranem prehodu na sistem povečanja ali zmanjšanja števila obračunskih intervalov obvesti udeležence trga vsaj šest mesecev vnaprej.

79. člen
(podatki za izračun količnikov)

(1) Podatke, ki so bili osnova za izračun količnikov nemerjenih odjemalcev, posreduje distribucijski operater v roku iz tretjega odstavka 77. člena teh pravil, ločeno po območjih distribucijskega omrežja in ločeno za vsako obračunsko obdobje.

(2) Distribucijski operater posreduje operaterju trga najmanj naslednje podatke, ki so bili osnova za izračun količnikov:

- celotni nemerjeni odjem območja distribucijskega omrežja v obračunskem obdobju;
- identifikacijske označbe merilnega mesta na prevzemno-predajnem mestu;
- naziv prevzemno-predajnega mesta;
- naziv plačnika za odjem na prevzemno-predajnem mestu;
- bilančna pripadnost dobavitelju;
- obračunski podatek o odjemu v obračunskem obdobju in
- izračunan količnik za odjemno mesto.

80. člen
(podatki za letni poračun)

(1) Elektrooperaterji posredujejo podatke za letni poračun ločeno po območjih distribucijskega omrežja oziroma ločeno za prenosno omrežje.

(2) Podatki vsebujejo skupne mesečne vrednosti odjema in oddaje prevzemno-predajnih mest dobaviteljev in so ločeni na merjeni in nemerjeni del.

(3) Podatki morajo vsebovati najmanj:

- realiziran odjem;
- realizirana proizvodnja;
- realizirane izgube omrežja;
- realiziran izmenjava na čezmejnih vodih;
- realiziran prevzem distribucijskega omrežja iz prenosnega omrežja in
- realizirano neregulirano dobavo.

5.4. Bilanca trga

81. člen
(bilanca trga)

Bilanca trga je skupna bilanca prilivov in odlivov vseh bilančnih skupin za vsak posamezni obračunski interval. Bilanco trga izračuna operater trga na podlagi stanja bilančne sheme.

82. člen
(bilanca bilančne skupine)

Bilanca bilančne skupine je bilanca prilivov in odlivov bilančne skupine za vsak posamezni obračunski interval in vsebuje odstopanja, ki se jih izračuna iz razlike med celotno realizacijo in tržnim planom bilančne skupine.

83. člen
(celotna realizacija bilančne skupine)

Celotna realizacija bilančne skupine je seštevek salda odjema in oddaje pripadajočih prevzemno-predajnih mest ter salda odjema in oddaje po prevzemno-predajnih mestih, ki pripadajo hierarhično nižjim članom bilančne sheme, v posameznem obračunskem intervalu po stanju bilančne sheme:

$$W_{realizacija} = W_{saldo} + \sum_{l=1}^r W_{saldoizr.p}^{(l)}$$

kjer pomeni:

W_{saldo}saldo odjema in oddaje pripadajočih prevzemno-predajnih mest v posameznem obračunskem intervalu,

$W_{realizacija}$ realizacija bilančne skupine v posameznem obračunskem intervalu,

$W_{saldo\ izr.p.}$saldo odjema in oddaje, ki pripadajo l -temu hierarhično nižjemu članu bilančne sheme, v posameznem obračunskem intervalu,

rštevilo vseh pogodb o izravnavi, ki jih ima sklenjene s hierarhično nižjimi člani bilančne sheme.

84. člen
(odstopanja)

(1) Za vsako bilančno skupino, ki ima pripadajoča prevzemno-predajna mesta, operater trga ugotovi odstopanje celotne realizacije (odjema in oddaje elektrike) od tržnega plana v obračunskem intervalu na naslednji način:

$$W_{odstopanja} = W_{tržni\ plan} - W_{realizacija}$$

kjer pomeni:

$W_{odstopanja}$ odstopanje odjema in oddaje bilančne skupine od tržnega plana v posameznem obračunskem intervalu,

$W_{realizacija}$ celotna realizacija bilančne skupine v posameznem obračunskem intervalu,

$W_{tržni\ plan}$ tržni plan bilančne skupine v posameznem obračunskem intervalu.

(2) Negativno odstopanje pomeni, da je celotna realizacija večja od tržnega plana (večji odjem ali manjša proizvodnja od načrtovane). Pozitivno odstopanje pomeni, da je celotna realizacija manjša od tržnega plana (manjši odjem ali večja proizvodnja od načrtovane).

85. člen
(odstopanja elektrooperaterjev)

(1) Odstopanja na mejah se izračuna iz razlike med napovedanimi pretoki elektrike na mejah, ki jih operater trga izračuna iz evidentiranih zaprtih pogodb z uporabo čezmejnih prenosnih zmogljivosti in obračunskimi podatki izmerjenih pretokov elektrike na mejah.

(2) Odstopanja systemskega operaterja se izračuna iz razlike med njegovo realizacijo (seštevek realizacije izgub prenosnega omrežja in zasilne oskrbe, v kolikor relevantno) in tržnim planom.

(3) Odstopanja distribucijskega operaterja se izračuna iz razlike med njegovo realizacijo (seštevek realizacije izgub distribucijskega omrežja ter zasilne in nujne oskrbe) in tržnim planom.

86. člen
(napovedana odstopanja)

(1) Napovedana odstopanja se ugotavljajo za bilančne skupine, ki nimajo pripadajočih prevzemno-predajnih mest.

(2) Napovedana odstopanja se v vsakem obračunskem intervalu izračuna na naslednji način:

$$W_{napov\ odstopanja} = W_{tržni\ plan}$$

kjer pomeni:

$W_{napov.\ odstopanja}$ napovedana odstopanja bilančne skupine v posameznem obračunskem intervalu,

$W_{tržni\ plan}$ tržni plan bilančne skupine v posameznem obračunskem intervalu.

5.5. Bilančni obračun bilančnih skupin

87. člen
(stroški izravnave odstopanj systemskega operaterja)

(1) Za potrebe bilančnega obračuna systemski operater posreduje operaterju trga ločeno za vsak obračunski interval stroške, cene in količine poslov izravnave odstopanj elektroenergetskega omrežja Republike Slovenije najkasneje do 12. delovnega dne v mesecu, ki sledi obračunskemu obdobju, in sicer ločeno po vrstah:

- transakcije na trgu za dan vnaprej;
- transakcije na izravnalnem trgu;
- transakcije s člani bilančne sheme po zaprtih pogodbah;
- transakcije po zaprtih pogodbah z uporabo čezmejnih prenosnih zmogljivosti;
- transakcije s sosednjimi systemskimi operaterji prenosnih omrežij;
- izravnalna energija iz rezerv za povrnitev frekvence po objektih;
- izravnalna energija iz rezerv za nadomestitev po objektih;
- terciarna regulacija po objektih;
- omejevanje obtežb in spremembe bazne moči.

(2) Med stroške izravnave, ki jih poravnava operater trga v okviru bilančnega obračuna, ne spadajo stroški, ki so kriti iz drugih virov financiranja, kot na primer iz omrežnine.

(3) Sistemski operater posreduje operaterju trga specificirane podatke o vseh dejanjih izravnave odstopanj elektroenergetskega sistema Republike Slovenije, iz katerih izvirajo stroški izravnave odstopanj. Iz podatkov morajo biti razvidni najmanj tehnične značilnosti dejanja, izvajalci storitev ter cena, količina in stroški storitev.

88. člen
(osnovni ceni odstopanj)

(1) Osnovne cene odstopanj izračuna operater trga na podlagi stroškov sistema operaterja, nastalih v okviru izravnave odstopanj, ki jih operater trga poravnava v okviru bilančnega obračuna, ločeno za vsak obračunski interval posebej.

(2) Osnovni ceni odstopanj sta različni za negativna in pozitivna odstopanja in se označujeta kot C_{neg} in C_{poz} .

89. člen
(izračun osnovnih cen odstopanj)

(1) Osnovni ceni C_{neg} in C_{poz} se določita v odvisnosti od uporabe izravnave in skupnega odstopanja elektroenergetskega sistema v Republiki Sloveniji na podlagi naslednjih enačb:

Stanje izravnave v obračunskem intervalu	C_{neg}	C_{poz}
Izravnava je v eni smeri $W_{dol} + W_{gor} > 0$	TPC_{poz}	$min(SIPXurni_i; TPC_{poz})$
Izravnava je v eni smeri $W_{dol} + W_{gor} < 0$	$max(SIPXurni_i; TPC_{neg})$	TPC_{neg}
Ni bilo izravnave ali $W_{dol} + W_{gor} = 0$	$SIPXurni_i$	$SIPXurni_i$

kjer pomeni:

$SIPXurni_i$urni indeks cene elektrike na energetske borzi v Republiki Sloveniji in je enak marginalni ceni izračunani na urni dražbi za slovenski borzni trg, ki se ga uporabi tudi kot vrednosti neizvedene aktivacije izravnalne energije iz rezerv za povrnitev frekvence ali rezerv za nadomestitev, če v obračunskem intervalu aktivacija izravnalne energije ni bila izvedena v nobeni smeri.

TPC_{poz}tehtana povprečna cena pozitivne aktivirane izravnalne energije iz rezerv za povrnitev frekvence in rezerv za nadomestitev,

TPC_{neg} tehtana povprečna cena negativne aktivirane izravnalne energije iz rezerv za povrnitev frekvence in rezerv za nadomestitev,

(2) Vrednost osnovne cene negativnih odstopanj C_{neg} mora biti v vsakem obračunskem intervalu večja ali enaka osnovni ceni pozitivnih odstopanj C_{poz} . V primeru, da ta pogoj ni izpolnjen, se osnovno ceno C_{neg} izenači z osnovno ceno C_{poz} .

(3) Tehtana povprečna cena pozitivne aktivirane izravnalne energije iz rezerv za povrnitev frekvence in rezerv za nadomestitev se za vsak obračunski interval i izračuna na osnovi cene posamezne vrste aktivirane pozitivne izravnalne energije na naslednji način:

$$TPC_{poz,i} = \frac{\sum_{vrsta}^n (Cena_{poz,vrsta,i} \cdot W_{poz,vrsta,i})}{\sum_{vrsta}^n W_{poz,vrsta,i}}$$

kjer pomeni:

$TPC_{poz,i}$ tehtana povprečna cena za pozitivno aktivirano izravnalno energijo v obračunskem intervalu i ,

$Cena_{poz,vrsta,i}$ cena za posamezno vrsto aktivirane pozitivne izravnalne energije v obračunskem intervalu i ,

$W_{poz,vrsta,i}$ celotna količina posamezne vrste aktivirane pozitivne izravnalne energije v obračunskem intervalu i .

(4) Tehtana povprečna cena negativne aktivirane izravnalne energije iz rezerv za povrnitev frekvence in rezerv za nadomestitev se za vsak obračunski interval i izračuna na osnovi cene posamezne vrste aktivirane negativne izravnalne energije na naslednji način:

$$TPC_{neg,i} = \frac{\sum_{vrsta}^n (Cena_{neg,vrsta,i} \cdot W_{neg,vrsta,i})}{\sum_{vrsta}^n W_{neg,vrsta,i}}$$

kjer pomeni:

$TPC_{neg,i}$ tehtana povprečna cena za negativno aktivirano izravnalno energijo v obračunskem intervalu i ,

$Cena_{neg,vrsta,i}$ cena za posamezno vrsto aktivirane negativne izravnalne energije v obračunskem intervalu i ,

$W_{neg,vrsta,i}$celotna količina posamezne vrste aktivirane negativne izravnalne energije v obračunskem intervalu i .

90. člen

(urni indeks cene elektrike)

(1) Urni indeks cene elektrike $SIPXurni_i$ je za vsak obračunski interval enak marginalni ceni izračunani na urni dražbi za slovenski borzni trg. Urni indeks $SIPXurni_i$ izračunava izvajalec dejavnosti energetske borze.

(2) Urni indeks cene elektrike $SIPXurni_i$ na dan prehoda ure iz zimskega na poletni čas za neobstoječi tretji obračunski interval nima vrednosti.

(3) Za urni indeks cene elektrike $SIPXurni_i$ se na dan prehoda ure iz poletnega na zimski čas za tretji obračunski interval uporabi povprečno vrednost indeksa iz tretjega in podvojenega tretjega obračunskega intervala.

(4) Na podlagi odločitve operaterja trga iz petega odstavka 77. člena teh pravil, se opravi prehod na sistem 23 obračunskih intervalov na dan prehoda ure iz zimskega na poletni čas oziroma 25 obračunskih intervalov na dan prehoda ure iz poletnega na zimski čas. V tem primeru se drugi in tretji odstavek tega člena ne uporabljata.

91. člen

(korekcija cen za odstopanja v primeru neizravnane bilance trga)

- (1) Korekcijo cen odstopanj se izračuna brez upoštevanja prekoračitve tolerančnih pasov, tako da se za namene izvedbe korekcije privzamejo neomejeni tolerančni pasovi bilančnih skupin ter brez upoštevanja posebne obravnave napovedanih odstopanj. Prekoračitev tolerančnih pasov se upošteva po opravljeni korekciji cen pri izračunu vrednosti odstopanj bilančnih skupin. V kolikor so skupni stroški, ki jih ima sistemski operater z izravnavo odstopanj sistema v obračunskem obdobju večji od salda bilančnih obračunov vseh bilančnih skupin (v nadaljnjem besedilu: primanjkljaj obračunskega obdobja) ali manjši od salda bilančnih obračunov vseh bilančnih skupin (v nadaljnjem besedilu: presežek obračunskega obdobja), se osnovne cene odstopanj v izbranih obračunskih intervalih korigirajo tako, da saldo bilančnih obračunov vseh bilančnih skupin, brez upoštevanja prekoračitve tolerančnih pasov, v obračunskem obdobju pokrije stroške izravnave odstopanj.
- (2) Korekcija osnovnih cen odstopanj se izvede v izbranih obračunskih intervalih, v katerih se višina cen za odstopanja prilagodi na podlagi metode, ki je določena v Prilogi A.

92. člen

(javnost cen odstopanj)

- (1) Operater trga na svojih spletnih straneh redno objavlja podatke o izračunanih vrednostih osnovnih cen C_{neg} , C_{poz} ter izpeljanih cen C'_{neg} in C'_{poz} za vsak obračunski interval posebej.
- (2) Operater trga objavi osnovne cene odstopanj po prejemu vseh potrebnih podatkov za izračun osnovnih cen odstopanj.
- (3) Operater trga objavi izpeljane cene odstopanj najkasneje po zaključenem bilančnem obračunu, tako prvem, kot drugem, če se ta izvede.

93. člen

(tolerančni pas bilančne skupine)

- (1) Tolerančni pas bilančne skupine je referenčna vrednost količin odstopanj, za določitev načina izračuna cen za odstopanja.
- (2) Tolerančni pas bilančne skupine z odjemnimi ali proizvodnimi prevzemno-predajnimi mesti ne more biti manjši od 1 MW in se za vsak obračunski interval določi na osnovi realiziranega odjema bilančne skupine, in sicer na naslednji način:

$$T = \pm k \cdot W_{odjem}$$

kjer pomeni:

W_{odjem} realizirani odjem bilančne skupine v obračunskem intervalu,

k koeficient tolerančnega pasu.

- (3) Vrednost koeficienta tolerančnega pasu k je enaka 0,05.

94. člen

(omejitev tolerančnega pasu)

Velikost tolerančnega pasu bilančnih skupin navzgor ni omejena.

95. člen

(cena za odstopanja v primeru prekoračitve tolerančnega pasu)

- (1) Cena za odstopanja v primeru prekoračitve tolerančnega pasu se izračuna za vsako bilančno skupino posebej za vsak interval v skladu s tem členom.
- (2) Prekoračitve tolerančnega pasu se ne izračunava za bilančne skupine systemskega operaterja, distribucijskega operaterja in operaterja trga kot izvajalcev gospodarskih javnih služb.
- (3) V primeru, da izvajalec gospodarske javne službe iz prejšnjega odstavka v skladu z Energetskim zakonom ustanovi ločeno bilančno podskupino v bilančni skupini ali podskupini drugega odgovornega bilančne skupine ali podskupine, se za bilančno skupino, v katero je bila ločena podskupina vključena, izračunava cene na podlagi prekoračitve tolerančnega pasu za vsa odstopanja bilančne skupine, vključno z odstopanji bilančne podskupine izvajalca gospodarske javne službe. Realizirani odjem bilančnih podskupin izvajalca gospodarske javne službe iz tega odstavka se upošteva pri izračunu tolerančnega pasu bilančne podskupine, v katero je ločena podskupina vključena.
- (4) V primeru izpada prevzemno-predajnega mesta s priključno močjo večjo od 5 MW, razen prevzemno-predajnih mest, ki razmejujejo omrežja, vzrok katerega je nepredviden dogodek na napravi, se bilančni skupini, v kateri ima izpadlo prevzemno-predajno mesto bilančno pripadnost, poveča tolerančni pas v višini priključne moči izpadlega prevzemno-predajnega mesta. Povečanje tolerančnega pasu v isti višini velja še v največ štirih obračunskih intervalih po intervalu, v katerem se je zgodil izpad.
- (5) V primeru načrtovanih ali rednih vzdrževalnih del na napravah, se izpad proizvodnje ali porabe v smislu prejšnjega odstavka ne upošteva.
- (6) Pogoji za uveljavitev izpada naprave je dokazilo o izpadu, ki ga odgovorni bilančne skupine predloži operaterju trga najkasneje do 12. delovnega dne v mesecu, ki sledi mesecu, za katerega se izvaja bilančni obračun.
- (7) V obračunskih intervalih, v katerih je nastopila višja sila, ki ima za posledico nemožnost izpolnitve tržnega plana, ima bilančna skupina neomejen tolerančni pas.
- (8) O primeru nastopa kot tudi prenehanja višje sile je bilančna skupina, ki se nanjo sklicuje, dolžna nemudoma obvestiti operaterja trga. Pogoji za uveljavljanje višje sile je potrdilo elektrooperaterja o nastopu višje sile in njenem trajanju.

96. člen

(izdelava bilančnega obračuna po posamezni bilančni skupini)

Bilančni obračun je postopek izračuna vrednosti odstopanj bilančnih skupin za vsak posamezni obračunski interval posebej, ki se opravi največ dvakrat na obračunsko obdobje na podlagi:

- odstopanj bilančnih skupin;
- napovedanih odstopanj bilančnih skupin;
- tolerančnih pasov bilančnih skupin ter
- osnovnih in izpeljanih cen odstopanj.

97. člen

(vrednost negativnih odstopanj bilančne skupine)

(1) Vrednost odstopanj Z_t bilančne skupine se za posamezen obračunski interval t , v katerem je imela bilančna celotna negativna realizirana odstopanja manjša od tolerančnega pasu oziroma je osnovna cena C_{neg} negativna, izračuna po enačbi:

$$Z_t = C_{neg} \cdot W_{odstopanja}$$

(2) V primeru, da so negativna odstopanja bilančne skupine izven tolerančnega pasu in da je osnovna cena C_{neg} v tem obračunskem intervalu pozitivna, se cena za odstopanja izračuna na naslednji način:

$$C_k = \begin{cases} 0 & ; \quad W_{odstopanja} \leq T \\ \left(\frac{W_{odstopanja} - T}{3T} \right)^2 \cdot C_{neg} & ; \quad T < W_{odstopanja} \leq 4T \\ C_{neg} & ; \quad 4T < W_{odstopanja} \end{cases}$$

(3) V kolikor ima osnovna cena C_{neg} v izbranem obračunskem intervalu t negativen predznak, se vrednost negativnih odstopanj Z_t bilančne skupine za ta obračunski interval izračuna skladno s prvim odstavkom tega člena, ne glede na višino tolerančnega pasu.

98. člen

(vrednost pozitivnih odstopanj bilančne skupine)

(1) Vrednost odstopanj Z_t bilančne skupine se za posamezen obračunski interval t , v kateri je imela bilančna skupina pozitivna odstopanja manjša od tolerančnega pasu oziroma je osnovna cena C_{poz} negativna, izračuna po enačbi:

$$Z_t = C_{poz} \cdot W_{odstopanja}$$

(2) V primeru, da so pozitivna odstopanja bilančne skupine izven tolerančnega pasu in da je osnovna cena C_{poz} v tem obračunskem intervalu pozitivna, se cena za odstopanja izračuna na naslednji način:

$$C_k = \begin{cases} 0 & ; \quad -T \leq W_{odstopanja} \\ \left(\frac{W_{odstopanja} + T}{3T} \right)^2 \cdot C_{poz} & ; \quad 4T \leq W_{odstopanja} < T \\ C_{poz} & ; \quad W_{odstopanja} < -4T \end{cases}$$

(3) V kolikor ima osnovna cena C_{poz} v izbranem obračunskem intervalu t negativen predznak, se vrednost pozitivnih odstopanj Z_t bilančne skupine za ta obračunski interval izračuna skladno s prvim odstavkom tega člena, ne glede na višino tolerančnega pasu.

99. člen

(skupna vrednost odstopanj bilančne skupine)

Skupni znesek bilančnega obračuna je v celotnem obračunskem obdobju enak vsoti zneskov odstopanj iz vseh posameznih obračunskih intervalov v obračunskem obdobju:

$$Z = \sum_{t=1}^u Z_t$$

kjer pomeni:

Z skupni znesek bilančnega obračuna bilančne skupine,

Z_t vrednost odstopanj bilančne skupine v posameznem obračunskem intervalu,

t posamezen obračunski interval,

u število obračunskih intervalov v obračunskem obdobju.

100. člen

(skupna vrednost napovedanih odstopanj)

(1) Vrednost toleračnega pasu za bilančne skupine brez pripadajočih prevzemno-predajnih mest je enak 0 MWh.

(2) Vrednost napovedanih odstopanj Z_t bilančne skupine se za negativna napovedana odstopanja v posameznem obračunskem intervalu t , izračuna po enačbi:

$$Z_{napov-t} = 2 \cdot C_{neg} \cdot W_{napov\ odstopanja}$$

(3) Vrednost napovedanih odstopanj Z_t bilančne skupine se za pozitivna napovedana odstopanja v posameznem obračunskem intervalu t , izračuna po enačbi:

$$Z_{napov-t} = 0 \cdot W_{napov\ odstopanja}$$

kjer pomeni:

$Z_{napov-t}$ vrednost napovedanih odstopanj bilančne skupine v posameznem obračunskem intervalu,

$W_{napov\ odstopanja}$ napovedana odstopanja bilančne skupine v posameznem obračunskem intervalu,

t posamezen obračunski interval.

(4) V kolikor ima osnovna cena C_{neg} v izbranem obračunskem intervalu t negativen predznak, je vrednost negativnih napovedanih odstopanj $Z_{napov-t}$ enaka nič.

(5) V kolikor ima osnovna cena C_{poz} v izbranem obračunskem intervalu t negativen predznak, se vrednost pozitivnih napovedanih odstopanj $Z_{napov-t}$ bilančne skupine za ta obračunski interval izračuna po enačbi:

$$Z_{napov-t} = 2 \cdot C_{poz} \cdot W_{napov\ odstopanja}$$

101. člen

(vrednosti odstopanj bilančnih skupin izvajalcev gospodarskih javnih služb)

(1) Vrednost odstopanj Z_{GJS-t} bilančnih skupin systemskega operaterja, distribucijskega operaterja in operaterja trga kot izvajalcev gospodarskih javnih služb se za posamezen obračunski interval t , v katerem je imela bilančna skupina negativna realizirana odstopanja, izračuna po enačbi:

$$Z_{GJS-t} = C_{neg} \cdot W_{odstopanja}$$

(2) Vrednost odstopanj Z_{GJS-t} bilančnih skupin systemskega operaterja, distribucijskega operaterja in operaterja trga kot izvajalcev gospodarskih javnih služb se za posamezen obračunski interval t , v kateri je imela bilančna skupina pozitivna odstopanja, izračuna po enačbi:

$$Z_{GJS-t} = C_{poz} \cdot W_{odstopanja}$$

(3) V obračunskih intervalih, v katerih je bila izvedena korekcija cen za odstopanja zaradi presežka obračunskega obdobja in se ceni C_{neg} in C_{poz} izenačita z vrednostjo $SIPXurni_i$, se vrednost odstopanj bilančnih skupin systemskega operaterja, distribucijskega operaterja in operaterja trga kot izvajalcev gospodarskih javnih služb izračuna za negativna realizirana odstopanja po enačbi:

$$Z_{GJS-t} = C_{neg} \cdot W_{odstopanja}$$

in za pozitivna realizirana odstopanja po enačbi:

$$Z_{GJS-t} = C_{poz} \cdot W_{odstopanja}$$

(4) Skupni znesek bilančnega obračuna je v celotnem obračunskem obdobju enak vsoti zneskov odstopanj iz vseh posameznih obračunskih intervalov v obračunskem obdobju:

$$Z_{GJS} = \sum_{t=1}^u Z_{GJS-t}$$

kjer pomeni:

Z_{GJS} skupni znesek bilančnega obračuna bilančne skupine systemskega operaterja, distribucijskega operaterja in operaterja trga kot izvajalcev gospodarskih javnih služb,

Z_{GJS-t} vrednost odstopanj bilančne skupine systemskega operaterja, distribucijskega operaterja in operaterja trga kot izvajalcev gospodarskih javnih služb v posameznem obračunskem intervalu,

t posamezen obračunski interval,

u število obračunskih intervalov v obračunskem obdobju.

(5) V primeru, da izvajalec gospodarske javne službe v skladu z Energetskim zakonom ustanovi ločeno bilančno podskupino v bilančni skupini ali podskupini drugega odgovornega bilančne skupine ali podskupine, se vrednosti odstopanj za bilančno skupino, v katero je bila ločena podskupina vključena, izračunava v skladu s 97. in 98. členom teh pravil, vključno z odstopanji bilančne podskupine izvajalca gospodarske javne službe.

102. člen
(vrednosti odstopanj na mejah)

- (1) Odstopanja na mejah so negativna, ko je na mejah prenosnega omrežja izvožene več elektrike ali pa je uvožene manj elektrike, kot je bilo napovedano v voznem redu prenosnega omrežja.
- (2) Odstopanja na mejah so pozitivna, ko je na mejah prenosnega omrežja izvožene manj elektrike ali pa je uvožene več elektrike, kot je bilo napovedano v voznem redu prenosnega omrežja.
- (3) Količine odstopanj na mejah so del bilance trga in se jih izračuna za vsak obračunski interval posebej.

5.6. Bilančni obračun in letni poračun bilančnega obračuna

103. člen
(prvi in drugi bilančni obračun)

- (1) Operater trga odgovornemu bilančne skupine pošlje prvi bilančni obračun za njegovo bilančno skupino za pretekli mesec v roku treh delovnih dni od prejema vseh potrebnih podatkov za izračun prvega bilančnega obračuna s strani elektrooperaterjev.
- (2) V kolikor je to skladno s temi pravili potrebno, operater trga odgovornemu bilančne skupine pošlje drugi bilančni obračun za njegovo bilančno skupino za izbrani mesec najkasneje v istem roku kot prvi bilančni obračun za mesec, ki sledi izbranemu mesecu.
- (3) Bilančni obračun vsebuje vrednost odstopanj navzgor in navzdol za določeno bilančno skupino in sicer po obračunskih intervalih ter vsebuje predvsem naslednje podatke:
 - vrednost odstopanj;
 - vrednost odstopanj ob prekoračitvi tolerančnega pasu;
 - vrednost napovedanih odstopanj in
 - vrednosti v posebnih primerih izpada.
- (4) Šteje se, da je odgovorni bilančne skupine prejel bilančni obračun s trenutkom časovnega žiga pošiljanja elektronske pošte s strani operaterja trga oziroma pošiljanja datotek preko elektronske izmenjave podatkov.

104. člen
(narava bilančnega obračuna)

- (1) Prvi in drugi bilančni obračun operater trga izračuna na podlagi razpoložljivih podatkov.
- (2) Prvi bilančni obračun je, v kolikor ni razlogov za izvedbo drugega bilančnega obračuna, zaključen naslednji dan po poteku roka za pripombe, v kolikor ni bilo pripomb ali te niso bile pravočasne. Če so pripombe bile, vendar jih operater trga ni upošteval, postane prvi bilančni obračun zaključen s trenutkom časovnega žiga poslanega obvestila odgovornemu bilančne skupine, da pripombe niso utemeljene.
- (3) O dejstvih iz prejšnjega odstavka operater trga obvesti odgovorne bilančnih skupin po elektronski pošti. Navedena dejstva ter morebitna izvedba drugega bilančnega obračuna ne zadržijo finančne poravnave prvega bilančnega obračuna.
- (4) Drugi bilančni obračun je, v kolikor se izvede, ob svoji izdaji v trenutku iz četrtega odstavka 103. člena teh pravil zaključen.

(5) Drugi bilančni obračun se izvede v naslednjih primerih:

- v kolikor operater trga v roku petih delovnih dni po izdaji prvega bilančnega obračuna prejme pripombe odgovornega bilančne skupine in so te delno ali v celoti utemeljene;
- v kolikor operater trga ne glede na pripombe v roku petih delovnih dni po izdaji prvega bilančnega obračuna prejme popravljene oziroma spremenjene podatke s strani elektrooperaterjev;
- če operater trga v roku petih delovnih dni po izdaji prvega bilančnega obračuna ne glede na prejšnji dve alineji ugotovi potrebo po popravku prvega bilančnega obračuna ali
- na podlagi pravnomočne odločitve Agencije za energijo.

105. člen

(pripombe na prvi bilančni obračun)

(1) Odgovorni bilančne skupine lahko posredujejo pripombe na prvi bilančni obračun operaterju trga v roku petih delovnih dni po prejemu prvega bilančnega obračuna. Pripombe ne zadržijo finančne poravnave prvega bilančnega obračuna.

(2) Pripombe morajo biti jasne, razumljive in utemeljene ter biti podane pravočasno.

(3) Pripombe morajo vsebovati vse navedbe, ki so potrebne, da lahko operater trga preveri utemeljenost pripomb v zvezi s konkretnim bilančnim obračunom. Odgovorni bilančne skupine mora navesti tudi podatke, listine oziroma druge dokumente ali dejstva, na podlagi katerih je mogoče preveriti utemeljenost pripomb.

106. člen

(postopek pripomb na prvi bilančni obračun)

(1) Odgovorni bilančne skupine pripombe poda operaterju trga po elektronski pošti, pri čemer mora v elektronskem sporočilu izrecno navesti, da gre za pripombe po 106. členu pravil, sicer se elektronsko sporočilo ne šteje kot posredovanje pripomb. V kolikor odgovorni bilančne skupine razpolaga s kakršno koli dokumentacijo, na podlagi katere utemeljuje svoje pripombe, to navede in takšno dokumentacijo priloži po elektronski pošti.

(2) Operater trga potrdi prejem pripomb po elektronski pošti. Operater trga lahko obvesti tudi druge odgovorne bilančnih skupin, da so bile prejete pripombe.

(3) V kolikor so bile pripombe prejete po roku, jih operater trga ne obravnava, temveč o tem, da so bile pripombe prejete po roku obvesti odgovornega bilančne skupine.

(4) V kolikor so bile pripombe prejete v roku, operater trga preveri navedbe. Operater trga posreduje elektrooperaterjem in po potrebi drugim osebam obvestilo o prejetih pripombah na prvi obračun najkasneje naslednji delovni dan po poteku roka za posredovanje pripomb. Operater trga po elektronski pošti od elektrooperaterjev ali drugih oseb zahteva, da se v roku treh delovnih dni od pošiljanja obvestila po elektronski pošti s strani operaterja trga opredelijo do navedb oziroma pošljejo popravljene podatke.

(5) Operater trga uporabi obrazložitev in podatke iz prejšnjega odstavka samo za namene opredeljevanja do pripomb na prvi bilančni obračun in jih ni dolžan izročiti članom bilančne sheme.

(6) V kolikor operater trga ugotovi, da so pripombe delno ali v celoti utemeljene, jih upošteva v drugem bilančnem obračunu in o tem obvesti odgovornega bilančne skupine po elektronski pošti.

(7) V kolikor operater trga ugotovi, da pripombe niso utemeljene, po elektronski pošti obvesti odgovornega bilančne skupine, da pripomb ni upošteval in da niso utemeljene.

(8) Operater trga se do pripomb opredeli najkasneje do skrajnega roka za izvedbo drugega bilančnega obračuna.

107. člen
(letni poračun bilančnega obračuna)

- (1) Operater trga vsakemu odgovornemu bilančne skupine posreduje letni poračun bilančnega obračuna za njegovo bilančno skupino za preteklo obračunsko leto v osmih delovnih dneh od prejema vseh podatkov, potrebnih za izračun letnega poračuna bilančnega obračuna, s strani elektrooperaterjev.
- (2) Letni poračun bilančnega obračuna se izvaja v dveh korakih in sicer kot informativni letni poračun bilančnega obračuna in končni letni poračun bilančnega obračuna.
- (3) Šteje se, da je odgovorni bilančne skupine prejel letni poračun bilančnega obračuna s trenutkom časovnega žiga pošiljanja elektronske pošte s strani operaterja trga oziroma pošiljanja datotek preko elektronske izmenjave podatkov.
- (4) V letnem poračunu se izračunajo razlike med dejanskimi (ali fakturiranimi) količinami posredovanimi po zaključku obračunskega leta in količinami iz analitičnega postopka, ki so bile uporabljene v bilančnih obračunih ter druge razlike med dejanskimi količinami realiziranega odjema ali proizvodnje in količinami izračunanimi v bilančnem obračunu.
- (5) V letnem poračunu se upoštevajo dejanske izgube distribucijskega sistema, izračuna pa se tudi morebitne razlike med obračunskimi podatki posredovanimi med letom in podatki posredovanimi za namene letnega poračuna za ostala prevzemno-predajna mesta, ki niso bila vključena v analitični postopek.
- (6) Letni poračun se izračuna ločeno za vsako bilančno skupino. Pozitivne in negativne razlike se poračunajo po ceni, ki je enaka letnemu povprečju srednje vrednosti osnovnih cen odstopanj C_{neg} in C_{poz} .
- (7) Operater trga opravi poračun bilančnega obračuna tudi v primeru pravnomočne odločitve Agencije za energijo o zahtevi za odločanje iz prvega odstavka 113. člena.«

108. člen
(narava informativnega letnega poračuna bilančnega obračuna)

Informativni letni poračun bilančnega obračuna je letni poračun bilančnega obračuna, ki ga operater trga izračuna na podlagi razpoložljivih podatkov in ob svoji izdaji za nobeno bilančno skupino ni zaključen.

109. člen
(pripombe na informativni letni poračun bilančnega obračuna)

- (1) Odgovorni bilančne skupine lahko posredujejo pripombe na informativni letni poračun bilančnega obračuna pri operaterju trga v roku osmih delovnih dni od prejema.
- (2) Pripombe morajo biti jasne, razumljive in utemeljene ter biti podane pravočasno.
- (3) Pripombe morajo vsebovati vse navedbe, ki so potrebne, da lahko operater trga preveri utemeljenost pripomb v zvezi z letnim poračunom bilančnega obračuna. Odgovorni bilančne skupine mora navesti tudi podatke, listine oziroma druge dokumente ali dejstva, na podlagi katerih je mogoče preveriti utemeljenost pripomb.

110. člen

(postopek pripomb na informativni letni poračun)

- (1) Odgovorni bilančne skupine pripombe poda operaterju trga po elektronski pošti, pri čemer mora v elektronskem sporočilu izrecno navesti, da gre za pripombe po 110. členu pravil, sicer se elektronsko sporočilo ne šteje kot posredovanje pripomb. V kolikor odgovorni bilančne skupine razpolaga s kakršno koli dokumentacijo, na podlagi katere utemeljuje svoje pripombe, to navede in takšno dokumentacijo priloži po elektronski pošti.
- (2) Operater trga potrdi prejem pripomb po elektronski pošti. Operater trga lahko obvesti tudi druge odgovorne bilančnih skupin, da so bile prejete pripombe.
- (3) V kolikor so bile pripombe prejete po roku, jih operater trga ne obravnava, temveč o tem, da so bile pripombe prejete po roku, obvesti odgovornega bilančne skupine.
- (4) V kolikor so bile pripombe prejete v roku, operater trga preveri navedbe. Operater trga posreduje elektrooperaterjem in po potrebi drugim osebam obvestilo o prejetih pripombah na informativni letni poračun bilančnega obračuna naslednji delovni dan po poteku roka za posredovanje pripomb. Operater trga po elektronski pošti od elektrooperaterjev ali drugih oseb zahteva, da se v roku osmih delovnih dni od pošiljanja obvestila po elektronski pošti s strani operaterja trga opredelijo do navedb oziroma pošljejo popravljene podatke.
- (5) Operater trga uporabi obrazložitev in podatke iz prejšnjega odstavka samo za namene opredeljevanja do pripomb na informativni letni poračun bilančnega obračuna in jih ni dolžan izročiti članom bilančne sheme.
- (6) V kolikor operater trga ugotovi, da so pripombe delno ali v celoti utemeljene, jih upošteva v novem letnem poročunu bilančnega obračuna in o tem obvesti odgovornega bilančne skupine po elektronski pošti.
- (7) V kolikor operater trga ugotovi, da pripombe niso utemeljene, po elektronski pošti obvesti odgovornega bilančne skupine, da pripomb ni upošteval in da niso utemeljene.
- (8) Operater trga se do pripomb opredeli najkasneje do skrajnega roka izvedbe končnega letnega poročuna bilančnega obračuna.

111. člen

(zaključenost letnega poročuna bilančnega obračuna)

- (1) V primeru, da v predpisanem roku noben od odgovornih bilančnih skupin ni posredoval pripomb na informativni letni poračun bilančnega obračuna oziroma ni bilo drugih utemeljenih razlogov za spremembe, je informativni letni poračun bilančnega obračuna, ki s tem postane končni, zaključen naslednji dan po poteku roka za pripombe. O tem operater trga obvesti odgovorne bilančnih skupin po elektronski pošti.
- (2) V primeru, da je vsaj en odgovorni bilančne skupine posredoval pravočasne pripombe na informativni letni poračun bilančnega obračuna, ta v primeru, da nobena pripomba ni bila upoštevana, postane zaključen s trenutkom časovnega žiga poslanega obvestila odgovornim bilančne skupine, da pripombe niso utemeljene po elektronski pošti.
- (3) V primeru:
 - da eden ali več odgovornih bilančnih skupin posreduje pravočasne pripombe na informativni letni poračun in so te delno ali v celoti utemeljene ali
 - da je operater trga, preden je letni poračun bilančnega obračuna postal zaključen, prejel popravljene oziroma dopolnjene podatke ali

- da je bila s strani operaterja trga, preden je letni poračun bilančnega obračuna postal zaključen, ugotovljena nepravilnost informativnega letnega poračuna bilančnega obračuna ali
- izdana pravnomočna odločitev Agencije,

operater trga v osmih delovnih dneh pripravi nov letni poračun bilančnega obračuna, ki postane zaključen s trenutkom časovnega žiga pošiljanja elektronske pošte s strani operaterja trga oziroma pošiljanja datotek preko elektronske izmenjave podatkov.

112. člen

(druge dolžnosti elektrooperaterjev v zvezi s sporočanjem podatkov za bilančni obračun in letni poračun bilančnega obračuna)

(1) Elektrooperaterji so dolžni skupaj s podatki tako operaterju trga kot članom trga, ki jih to zadeva, izrecno sporočiti tudi primere, ko so odjemalci ali proizvajalci, ki bi morali biti v merjeni realizaciji, uvrščeni med nemerjene. Elektrooperaterji morajo sporočiti tudi vzroke za navedeno spremembo.

(2) Operater trga lahko od elektrooperaterjev zahteva in javno objavlja statistiko sprememb v podatkih med prvim in drugim bilančnim obračunom oziroma letnim poračunom bilančnega obračuna, tudi ločeno po omrežjih oziroma območjih znotraj omrežij. Operater trga lahko javno objavlja tudi datume prejema podatkov za bilančni obračun.

(3) Operater trga lahko od elektrooperaterjev zahteva podrobnejše podatke za kontrolo podatkov bilančnega obračuna, na primer količnikov odjemalcev, ki so uvrščeni med nemerjene odjemalce.

113. člen

(zahteva za odločitev v sporu z operaterjem trga)

(1) Zoper prvi bilančni obračun, zoper drugi bilančni obračun ter zoper končni letni poračun bilančnega obračuna ima odgovorni bilančne skupine pravico vložiti zahtevo za odločitev v sporu z operaterjem trga na Agencijo za energijo v roku 15 dni od trenutka, ko posamezni obračun oziroma poračun šteje za zaključenega.

(2) Vložitev zahteve za odločitev v sporu z operaterjem trga ne zadrži izvedbe finančne poravnave. Finančna poravnava se izvede na podlagi prvega bilančnega obračuna, drugega bilančnega obračuna, če je ta izveden, ter končnega letnega poračuna bilančnega obračuna.

(3) Po pravnomočni odločitvi Agencije za energijo se pri naslednji finančni poravnavi izvede tudi poračun, ki sledi pravnomočni odločitvi.

6. FINANČNA PORAVNAVA BILANČNEGA OBRAČUNA

114. člen

(klirinški agent)

Operater trga kot klirinški agent izvaja obračun finančnih terjatev in obveznosti udeležencev finančne poravnave ter izvrši poravnavo obveznosti in terjatev preko poravnalnega računa v skladu s temi pravili.

115. člen
(predmet finančne poravnave)

Predmet finančne poravnave bilančnega obračuna so vsi bilančni obračuni ter zaključeni letni poračuni bilančnega obračuna. Računi se lahko izdajo ločeno za pozitivna in negativna odstopanja oziroma glede na to, ali je cena odstopanj pozitivna ali negativna.

116. člen
(računi operaterja trga)

- (1) Operater trga ima pri poravnalni banki odprte poravnalni račun, depozitni račun in račun za vodenje presežkov bilančnega obračuna.
- (2) Operater trga lahko za potrebe finančne poravnave bilančnega obračuna odpre drug račun.

117. člen
(depozitni račun)

- (1) Na depozitnem računu se vodijo v denarju vplačana finančna kritja udeležencev finančne poravnave.
- (2) Za vsakega udeleženca finančne poravnave, ki predloži finančna kritja v obliki depozita, operater trga odpre depozitni podračun v okviru glavnega depozitnega računa.
- (3) Sredstva na depozitnem računu so popolnoma ločena od sredstev operaterja trga.
- (4) S sredstvi na depozitnem podračunu lahko na podlagi nepreklicnega pooblastila udeleženca finančne poravnave, da se ta sredstva uporabljajo za namene finančne poravnave, ki izhajajo iz bilančnega obračuna, razpolaga le operater trga kot upravljavec depozitnega računa.
- (5) Operater trga priznava obresti na v denarju plačana kritja v višini obrestne mere, dogovorjene s poravnalno banko. Operater trga o vsaki spremembi načina obrestovanja pisno obvesti vse udeležence finančne poravnave, ki imajo v denarju vplačana finančna kritja.
- (6) Obresti se obračunavajo mesečno in se pripišejo na depozitni podračun ter se najmanj enkrat letno nakažejo na poslovni račun udeleženca finančne poravnave.
- (7) V primeru, da so prihodki od obresti obdavčeni z davkom po odbitku in član bilančne sheme operaterju trga ne posreduje potrjenega zahtevka za zmanjšanje oziroma oprostitve davka od obresti na podlagi določbe o izogibanju dvojnega obdavčevanja dohodka, lahko operater trga nakaže znesek obresti na poslovni račun udeleženca finančne poravnave, z upoštevanjem splošne davčne stopnje, ki velja na dan plačila obresti.
- (8) Obresti se vodijo in obravnavajo ločeno od predloženih finančnih kritij, razen če se operater trga in udeleženec finančne poravnave ne dogovorita drugače.

118. člen
(račun za vodenje presežkov bilančnega obračuna)

- (1) Operater trga vodi poseben račun za vodenje presežkov bilančnega obračuna.
- (2) Presežek bilančnega obračuna se uporablja za namene upravljanja s tveganji neizpolnitve finančne poravnave oziroma zamude obveznosti plačil udeležencev finančne poravnave bilančnega obračuna.
- (3) Višina sredstev, ki je potrebna za pokrivanje tveganj iz drugega odstavka tega člena, je enaka povprečju treh največjih neto obveznosti, ki izhajajo iz mesečnih bilančnih obračunov

odgovornih bilančnih skupin (z upoštevanim davkom na dodano vrednost), v zadnjih 12 mesecih.

(4) V primeru, da je konec preteklega leta stanje na računu za vodenje presežkov bilančnega obračuna nižje kot vrednost določena na podlagi tretjega odstavka tega člena, ostanejo vsa zbrana sredstva na računu za vodenje presežkov bilančnega obračuna in se uporabljajo za potrebe pokrivanja tveganj iz drugega odstavka tega člena.

119. člen

(finančna poravnava bilančnega obračuna)

(1) Finančna poravnava bilančnega obračuna se izvaja na poravnalni dan na podlagi prvega bilančnega obračuna v izbranem obračunskem obdobju oziroma na podlagi drugega bilančnega obračuna, v kolikor se ta izvede.

(2) Določila, ki se nanašajo na finančno poravnavo bilančnega obračuna se smiselno uporabljajo tudi za letni poračun bilančnega obračuna.

(3) Operater trga na podlagi prvega bilančnega obračuna obračunskega obdobja udeležencem finančne poravnave izstavi račune za odstopanja v izbranem obračunskem obdobju. Priloga k računu je prvi bilančni obračun v izbranem obračunskem obdobju za posamezno bilančno skupino.

(4) Operater trga na podlagi drugega bilančnega obračuna obračunskega obdobja udeležencem finančne poravnave izstavi račune za odstopanja v izbranem obračunskem obdobju, ki predstavljajo poračun razlike med prvim in drugim bilančnim obračunom. Računi za drugi bilančni obračun obračunskega obdobja se izstavijo najkasneje do izstavitve računov prvega bilančnega obračuna naslednjega obračunskega obdobja. Priloga k računu je drugi bilančni obračun za izbrano obdobje za posamezno bilančno skupino.

(5) Operater trga lahko medsebojno pobota vzajemne, istovrstne in dospele terjatve in obveznosti iz tretjega in četrtega odstavka tega člena.

(6) Poravnalni dan je sedem delovnih dni od izstavitve računa za odstopanja.

(7) Presežki prihodkov nad odhodki iz bilančnega obračuna se prenesejo na račun za vodenje presežkov bilančnega obračuna.

120. člen

(ugovor na račun)

(1) Morebitne napake in nepravilnosti iz računa za odstopanja mora udeleženec finančne poravnave pisno sporočiti v roku enega delovnega dne od prejema računa.

(2) Operater trga poda pisni odgovor na ugovor v roku enega delovnega dne od prejema prijave napake. Odgovor na ugovor je dokončen za namene finančne poravnave.

121. člen

(upravljanje s finančnimi tveganji)

(1) Operater trga zagotavlja izpolnitev finančnih obveznosti iz naslova finančne poravnave bilančnega obračuna in finančne poravnave izravnave odstopanj elektroenergetskega sistema v obsegu predloženih in unovčljivih kritij ter sredstev na računu za vodenje presežkov bilančnega obračuna.

(2) Metode in sredstva upravljanja s tveganji, ki jih izvaja operater trga kot klirinški agent, so omejevanje maksimalne likvidnostne izpostavljenosti posameznega udeleženca finančne poravnave do operaterja trga ter predpisovanje obveznih finančnih kritij udeležencem

finančne poravnave glede na likvidnostno izpostavljenost.

(3) Poračun bilančnega obračuna se za namene upravljanja s finančnimi tveganji obravnava kot bilančni obračun.

122. člen (finančna kritja)

(1) Udeleženec finančne poravnave je dolžan položiti in vzdrževati finančno kritje v višini in obliki, kot jo določi operater trga, kot zavarovanje za izpolnjevanje obveznosti iz naslova bilančnega obračuna.

(2) Vsa finančna kritja, ki jih daje ali deponira udeleženec finančne poravnave za operaterja trga, kot kritja v skladu s temi pravili, so pravno in dejansko lastnina udeleženca finančne poravnave in so prosta obveznosti za druge namene.

(3) Predložitev zahtevanih finančnih kritij je pogoj za uvrstitev v bilančno shemo in ohranitev članstva v bilančni shemi.

(4) Osnovo za izračun finančnih kritij predstavljajo podatki o prevzemno-predajnih mestih, podatki o količinskih vrednostih napovedanih odstopanj, podatki o količinskih in finančnih vrednostih preteklih odstopanj ter drugi podatki o posameznem udeležencu finančne poravnave.

(5) Udeleženec finančne poravnave mora na zahtevo operaterja trga predložiti osnovno in giblivo finančno kritje.

(6) Operater trga lahko od udeležencev finančne poravnave, ki ne izpolnjujejo finančnih obveznosti iz 131. člena zahteva dodatna finančna kritja.

(7) Operater trga je upravičen, da na podlagi utemeljenih razlogov, spremeni višino kritij za največ 50 % oziroma spremeni obliko kritij tako pred uvrstitvijo v bilančno shemo kot tudi med samim delovanjem udeleženca finančne poravnave.

(8) V primeru prenehanja članstva v bilančni shemi se udeležencu finančne poravnave vrne finančna kritja, ko ima poravnane vse svoje finančne obveznosti do Klirinškega agenta, vključno z obveznostmi iz naslova letnega poročuna bilančnega obračuna za leto, v katerem je članu bilančne sheme prenehala veljati bilančna pogodba.

123. člen (osnovno finančno kritje)

(1) Predložitev osnovnega finančnega kritja je pogoj za uvrstitev v bilančno shemo.

(2) Višina osnovnega finančnega kritja je 50.000 EUR in ga udeleženci finančne poravnave lahko predložijo v obliki denarnega depozita ali bančne garancije.

124. člen (giblivo finančno kritje)

(1) Giblivo finančno kritje mora udeleženec finančne poravnave predložiti na zahtevo operaterja trga.

(2) Operater trga lahko zahteva, da se giblivo finančne kritje predloži v obliki denarnega depozita na depozitni račun odprt pri poravnalni banki ali v obliki bančne garancije.

(3) Višino gibljivega finančnega kritja operater trga določi na podlagi podatkov o količinskih vrednostih napovedanih odstopanj, podatkov o količinskih in finančnih vrednostih preteklih odstopanj ter drugih podatkov o posameznem udeležencu finančne poravnave.

(4) Če ima udeleženec finančne poravnave svoje finančne obveznosti poravnane in nima tekočih odstopanj, lahko pisno zahteva vrnitev dela predloženih gibljivih finančnih kritij, vendar pa finančna kritija ne smejo biti nižja od omejitve iz 125. člena teh pravil.

125. člen

(gibljiva finančna kritija udeležencev finančne poravnave s primopredajnimi mesti)

(1) Na podlagi podatkov, dostopnih operaterju trga in podatkov, ki jih je predložil udeleženec finančne poravnave, operater trga oceni največjo možno skupno moč odjemalcev oziroma največjo možno skupno proizvodno moč proizvajalcev, ki imajo bilančno pripadnost udeležencu finančne poravnave.

(2) Začetno mesečno izpostavljenost udeleženca finančne poravnave (v nadaljevanju: I_{UFP}) operater trga izračuna ob uvrstitvi v bilančno shemo na naslednji način:

$$I_{UFP} = 17 \cdot \max(P_{odj}; P_{pro}) \cdot \bar{C}_{neg}$$

kjer je:

\bar{C}_{neg} povprečna osnovna cena C_{neg} v zadnjih 12 mesecih, povečana za vrednost DDV,

P_{odj} povprečna odjemna moč odjemalcev v zadnjih 12 mesecih, ki imajo bilančno pripadnost udeležencu finančne poravnave ter

P_{pro} povprečna proizvodna moč proizvajalcev v zadnjih 12 mesecih, ki imajo bilančno pripadnost udeležencu finančne poravnave.

(3) Operater trga je upravičen, da na podlagi utemeljenih razlogov zviša višino I_{UFP} za največ 50 %.

Operater trga lahko ob vsakokratni spremembi odjemne moči odjemalcev oziroma proizvodne moči proizvajalcev, ki imajo bilančno pripadnost udeležencu finančne poravnave, določi novo višino mesečne izpostavljenosti posameznega udeleženca.

(4) V primeru, da je višina izračunane začetne mesečne izpostavljenosti enaka ali nižja od 10 % že predloženega osnovnega kritija, lahko operater trga udeleženca finančne poravnave ne pozove k predložitvi I_{UFP} .

(5) Operater trga po zadnjem roku za prijavo oziroma spremembe že evidentiranih zaprtih pogodb in obratovalnih napovedi spremlja razliko med celotnim tržnim planom in obratovalno napovedjo bilančne skupine s prevzemno predajnimi mesti, na podlagi katerih računa izpostavljenost udeleženca finančne poravnave. V primeru, da je razlika med tržnim planom in obratovalno napovedjo bilančne skupine negativna vrednost (predviden energijski manko), je vrednost potrebnih gibljivih finančnih kritij izračunana na naslednji način:

$$GFK = 3 * |((W_{tržniplan} - W_{obratovalna\ napoved}) * \bar{C}_{neg})|$$

GFK.....vrednost potrebnih gibljivih finančnih kritij,

$W_{obratovalna\ napoved}$obratovalna napoved bilančne skupine v posameznem obračunskem intervalu,

$W_{tržniplan}$tržni plan bilančne skupine v posameznem obračunskem intervalu,

\bar{C}_{neg}povprečna osnovna cena \bar{C}_{neg} , ki izhaja iz zadnjega znanega obračuna odstopanj, povečana za vrednost davka na dodano vrednost.

(6) V primeru, da operater trga na podlagi analize trga oceni, da je za intervale, v katerih je razlika med tržnim planom in obratovalno napovedjo bilančne skupine s prevzemno predajnimi mesti pozitivna vrednost (predviden energijski presežek), velika verjetnost pojava negativne cene za osnovno ceno C_{poz} , je vrednost potrebnih gibljivih finančnih kritij izračunana na naslednji način:

$$GFK=3 * |((W_{tržniplan} - W_{obratovalna\ napoved}) * \bar{C}_{neg})|$$

GFK.....vrednost potrebnih gibljivih finančnih kritij,
 $W_{obratovalnanapoved}$ obratovalna napoved bilančne skupine v posameznem obračunskem intervalu,
 $W_{tržniplan}$ tržni plan bilančne skupine v posameznem obračunskem intervalu,
 \bar{C}_{neg} povprečna osnovna cena \bar{C}_{neg} , ki izhaja iz zadnjega znanega obračuna odstopanj, povečana za vrednost davka na dodano vrednost.

(7) Če vrednost potrebnih gibljivih finančnih kritij presega že predložena gibljiva in osnovna finančna kritja, mora udeleženec finančne poravnave dodatna gibljiva finančna kritja v višini razlike med že predloženimi finančnimi kritji in potrebnimi gibljivimi finančnimi kritji predložiti takoj oziroma najkasneje dva delovna dneva po prejemu pisne zahteve operaterja trga. Na zahtevo operaterja trga mora udeleženec posredovati potrdilo banke o izvedenem nakazilu.

(8) V primeru, da udeležencu finančne poravnave ni bilo potrebno predložiti dodatnih finančnih kritij, operater trga količino vsake nadaljnje razlike med obratovalno napovedjo in tržnim planom prišteje predhodnim količinam razlik med obratovalno napovedjo in tržnim planom in izračuna novo vrednost potrebnih finančnih kritij. Operater trga skupno količino razlik med obratovalno napovedjo in tržnim planom preverja ob vsakokratni izstavitvi bilančnega obračuna.

126. člen

(gibljiva finančna kritja udeležencev finančne poravnave za napovedana odstopanja)

(1) Operater trga dnevno spremlja količinske vrednosti napovedanih odstopanj, na podlagi katerih računa izpostavljenost udeleženca finančne poravnave. Vrednost potrebnih gibljivih finančnih kritij, izračunana na podlagi negativnih napovedanih odstopanj je določena na naslednji način:

$$GFK = 3 \cdot |W_{napoved\ odsoptanj\ neg}| \cdot \bar{C}_{neg}$$

GFK..... vrednost potrebnih gibljivih finančnih kritij, na podlagi negativnih napovedanih odstopanj,

$W_{napoved\ odsoptanj\ neg}$ negativna napovedana odstopanja bilančne skupine v posameznem obračunskem intervalu,
 \bar{C}_{neg} povprečna osnovna cena C_{neg} , ki izhaja iz zadnjega znanega obračuna odstopanj, povečana za vrednost davka na dodano vrednost.

(2) V primeru, da operater trga na podlagi analize trga oceni, da je za intervale, v katerih so evidentirana napovedana odstopanja, velika verjetnost pojava negativne cene za osnovno ceno C_{poz} , je vrednost potrebnih gibljivih finančnih kritij, izračunana na podlagi pozitivnih napovedanih odstopanj izračunana na naslednji način

$$GFK = 3 \cdot |W_{napoved\ odsoptanj\ poz}| \cdot \bar{C}_{neg}$$

GFK..... vrednost potrebnih gibljivih finančnih kritij, na podlagi pozitivnih napovedanih odstopanj,

$W_{napoved\ odsoptanj\ poz}$ pozitivna napovedana odstopanja bilančne skupine v posameznem obračunskem intervalu,

\bar{C}_{neg} povprečna osnovna cena C_{neg} , ki izhaja iz zadnjega znanega obračuna odstopanj, povečana za vrednost davka na dodano vrednost.

(3) Če vrednost potrebnih gibljivih finančnih kritij presega že predložena gibljiva in osnovna finančna kritja, mora udeleženec finančne poravnave dodatna gibljiva finančna kritja v višini razlike med že predloženimi finančnimi kritji in potrebnimi gibljivimi finančnimi kritji predložiti takoj oziroma najkasneje dva delovna dneva po prejemu pisne zahteve operaterja trga. Na zahtevo operaterja trga mora udeleženec posredovati potrdilo banke o izvedenem nakazilu.

(4) V primeru, da udeležencu finančne poravnave ni bilo potrebno predložil dodatnih finančnih kritij, operater trga količino vsakega nadaljnjega napovedanega odstopanja prišteje predhodnim količinam napovedanih odstopanj in izračuna novo vrednost potrebnih finančnih kritij. Operater trga skupno količino napovedanih odstopanj preverja ob vsakokratni izstavitvi bilančnega obračuna.

127. člen

(gibljiva finančna kritja ob izstavitvi bilančnega obračuna)

V kolikor je udeleženec finančne poravnave neto dolžnik, operater trga ob vsakokratni izdaji računov za odstopanja izračuna novo potrebno gibljivo finančno kritje, ki je enako neto obveznosti izdanih računov za odstopanja, če ta presega I_{UFP} oziroma že predložena gibljiva in osnovna finančna kritja, v nasprotnem primeru ostane enako vrednosti že predloženih finančnih kritij. Če je vrednost potrebnih gibljivih finančnih kritij večja od I_{UFP} oziroma predloženih gibljivih in osnovnih finančnih kritij, mora udeleženec finančne poravnave predložiti dodatna finančna kritja v višini razlike med potrebnimi gibljivimi finančnimi kritji in že predloženimi finančnimi kritji v roku dveh delovnih dni po prejemu pisnega zahtevka posredovanega s strani operaterja trga.

128. člen

(finančna kritja izvajalcev gospodarskih javnih služb in energetske borze)

- (1) Operater trga za izvajalce gospodarskih javnih služb in energetske borze določi finančna kritja na podlagi njihovega posebnega statusa v bilančni shemi.
- (2) Elektrooperaterji kot izvajalci gospodarskih javnih služb niso zavezani k predložitvi osnovnega finančnega kritja.
- (3) Udeleženec finančne poravnave, ki izvaja dejavnost energetske borze, ni zavezan k predložitvi osnovnega finančnega kritja.
- (4) Udeleženec finančne poravnave s posebnim statusom, ki ga ustanovi operater trga v okviru izvajanja nalog operaterja trga ni zavezan k predložitvi finančnih kritij.

129. člen

(bančna garancija)

- (1) Upravičenec bančne garancije, ki jo predloži udeleženec finančne poravnave, je operater trga (Borzen, d.o.o.). Bančna garancija mora vsebovati klavzulo »brez ugovora«, »na prvi poziv« ali besede z enakim pomenom. Bančna garancija mora vsebovati brezpogojno in nepreklicno obveznost banke, da na prvo zahtevo upravičenca zagotovi plačilo zneska, določenega v bančni garanciji. Bančna garancija mora vsebovati tudi klavzulo, da je možna delna unovčitev bančne garancije.
- (2) Udeleženec finančne poravnave mora pred predložitvijo bančne garancije obvestiti operaterja trga o namenu predložitve bančne garancije ter pridobiti pisno potrditev, da je bančna garancija določene banke sprejemljiva za operaterja trga.
- (3) Operater trga si pridržuje pravico odklonitve bančne garancije banke, ki ni razvrščena po sistemu za ocenjevanje pri uglednem mednarodnem ocenjevalnem podjetju. Sprejem ali zavrnitev bančne garancije je diskrecijska pravica operaterja trga.
- (4) Operater trga bančno garancijo lahko unovči v primeru, ko udeleženec finančne poravnave ne poravnava svojih obveznosti v dogovorjenem roku.
- (5) Vse stroške nastale v postopku izdaje in unovčitve bančne garancije nosi udeleženec finančne poravnave, katerega bančna garancija je bila unovčena.
- (6) Udeleženec finančne poravnave mora operaterju trga predložiti novo garancijo vsaj tri delovne dneve pred potekom trenutno veljavne bančne garancije oziroma namesto bančne garancije predloži denarni depozit.

130. člen

(denarni depozit)

- (1) Denarni depoziti, ki jih predložijo udeleženci finančne poravnave kot finančno kritje, se vodijo na depozitnem računu in so ločeni od sredstev operaterja trga.
- (2) Udeleženec finančne poravnave ob predložitvi denarnega depozita podpiše nepreklicno pooblastilo, s katerim operaterja trga pooblašča za razpolaganje s sredstvi na depozitnem računu.

131. člen

(neizpolnjevanje obveznosti)

- (1) Za neizpolnjevanje finančnih obveznosti štejejo zlasti naslednji dogodki ali okoliščine:

- če udeleženec finančne poravnave ne izpolni ali ne zadosti eni od svojih obveznosti, da poravna zapadlo obveznost;
- če udeleženec finančne poravnave ne predloži zahtevanih finančnih kritij ali
- če udeleženec finančne poravnave ne plačuje svojih zapadlih dolgov, prizna nesposobnost plačevanja svojih dolgov ali postane dejansko nezmožen plačevanja. Enako velja, če je zoper njega uveden postopek prisilne poravnave, stečaja ali likvidacije, z izjemo tistih primerov, ko je cilj likvidacije reorganizacija ali pripojitev oziroma spojitev člana tretji osebi, katerih pogoje združitve je operater trga predhodno pisno odobril.

(2) V primeru, da udeleženec finančne poravnave ne poravna svojih finančnih obveznosti, operater trga poseže v predložena finančna kritja.

(3) V primeru, da operater trga iz sredstev finančnih kritij izpolni obveznosti udeleženca finančne poravnave, je ta dolžan na prvi poziv vplačati oziroma predložiti dodatna finančna kritja v znesku, kot ga določi operater trga.

(4) Udeleženec finančne poravnave je dolžan povrniti operaterju trga vse stroške in izdatke, ki jih je imel v zvezi z ukrepi ob neizpolnjevanju finančnih obveznosti.

(5) V zvezi z neizpolnjevanjem finančnih obveznosti lahko operater trga sodeluje s tretjimi osebami.

132. člen (obračun zamudnih obresti)

Če udeleženec finančne poravnave ne izpolnjuje denarnih obveznosti pravočasno, ima operater trga pravico obračunati zamudne obresti, določene z zakonom. Obresti se zaračunavajo od datuma, ko plačilo zapade, do datuma, ko je dolg dejansko poravnan.

133. člen (tržni nered, nezmožnost delovanja in višja sila)

(1) Operater trga in udeleženec finančne poravnave nista odgovorna za neizpolnitev dela ali celote svojih obveznosti iz bilančnega obračuna, če je vzrok v delovanju civilnih ali vojaških oblasti, ognja, poplave, delovnih sporov, nedelovanja računalniških ali podatkovnih sistemov, dobave energije, embargu in drugih upravičenih razlogih.

(2) Če se pripeti katera od zgoraj navedenih okoliščin, lahko operater trga oziroma udeleženec finančne poravnave bilančnega obračuna za izvedene storitve izstavi račun za nazaj, oziroma stori vse, kar je potrebno ali ustrezno za doseg istega cilja.

7. PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

134. člen (prehodno obdobje za uveljavitev 15 minutnega obračunskega intervala)

Določbe prvega odstavka 12. člena teh pravil se začnejo uporabljati 1. Januarja 2020, do takrat pa je obračunski interval, ki določa časovno enoto napovedi zaprtih pogodb in obratovalnih napovedi ter izračuna bilančnega obračuna, dolg 60 minut.

135. člen
(prenehanje uporabe)

Z dnem začetka uporabe teh pravil se prenehajo uporabljati Pravila za delovanje trga z elektriko (Uradni list RS, št. 105/2015).

136. člen
(uveljavitev pravil)

Ta pravila začnejo veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije, uporabljajo pa se od 1. 1. 2019.

Št. 2018/ENP/Pr-PTE2/ ____
Ljubljana, dne _____
EVA _____

dr. Karol Peter Peršolja
direktor

PRILOGA A: Definicija formul za izračun korigiranih cen za odstopanja po metodi najmanjših kvadratov

Stroški, ki jih je imel v obračunskem mesecu z izravnavo odstopanj v elektroenergetskem sistemu sistemski operater predstavljajo seštevek vseh prihodkov in odhodkov, ki jih je imel z izravnavo elektroenergetskega sistema sistemski operater:

$$\text{stroški izravnave} = \sum_{i=1}^n (s_i^{poz} + s_i^{neg}) \quad (1)$$

Saldo vseh bilančnih obračunov bilančnih skupin v obračunskem mesecu znaša:

$$\text{saldo} = \sum_{i=1}^n \sum_{bs} (W_{bs,i}^{neg} c_i^{neg} + W_{bs,i}^{poz} c_i^{poz}) \quad (2)$$

Da bi v primeru primanjkljajev ali viškov salda v primerjavi s stroški izravnave saldo bilančnih obračunov čim bolj približali stroškom izravnave, se cene za odstopanja korigira. Označimo z x_i^{neg} korigirano vrednost c_i^{neg} in z x_i^{poz} korigirano vrednost c_i^{poz} , kar nam da korigirani saldo::

$$\text{korigiran saldo} = \sum_{i=1}^n \sum_{bs} (W_{bs,i}^{neg} x_i^{neg} + W_{bs,i}^{poz} x_i^{poz}) \quad (3)$$

Le-tega želimo čim bolj približati stroškom, tako da bi veljalo:

$$\text{korigiran saldo} = \text{stroški izravnave} \quad (4)$$

Razlika med stroški izravnave in saldonom imenujemo razlika.

$$\text{razlika} = \text{stroški izravnave} - \text{saldo} \quad (5)$$

Določimo vektor razlik med korigiranimi cenami in osnovnimi cenami:

$$y^{neg} = (x_1^{neg} - c_1^{neg}, \dots, x_n^{neg} - c_n^{neg})$$

$$y^{poz} = (x_1^{poz} - c_1^{poz}, \dots, x_n^{poz} - c_n^{poz})$$

ki je optimalna rešitev naslednjega optimizacijskega problema: izmed vseh vektorjev (y^{neg}, y^{poz}), ki zadoščajo pogoju (4) in pogojem:

1. za primer primanjkljaja

Pogoj 1. Če je neto odstopanje bilančnih skupin v posameznem intervalu negativno

$$W_{bs,i}^{neg} + W_{bs,i}^{poz} \leq 0,$$

mora za izbrani obračunski interval i veljati $y_i^{neg} \geq 0$ in $y_i^{poz} = 0$, kar pomeni, da se v izbranem intervalu cene negativnih odstopanj povečajo, cene pozitivnih odstopanj pa ostajajo nespremenjene.

Če je neto odstopanje bilančnih skupin v izbranem intervalu i pozitivno

$$W_{bs,i}^{neg} + W_{bs,i}^{poz} > 0,$$

mora za izbrani obračunski interval i veljati $y_i^{neg} = 0$ in $y_i^{poz} \leq 0$, kar pomeni, da v izbranem intervalu ostajajo cene negativnih odstopanj nespremenjene, cene pozitivnih odstopanj pa se zmanjšajo.

Pogoj 2. Če je osnovna cena za pozitivna odstopanja nenegativna $c_i^{poz} \geq 0$,

mora tudi korigirana cena ostati nenegativna in mora zato veljati

$$x_i^{poz} = c_i^{poz} + y_i^{poz} \geq 0.$$

2. za primer presežka

Pogoj 1. Osnovne cene za negativna odstopanja se lahko le zmanjšajo, osnovne cene za pozitivna odstopanja pa se lahko samo povečajo. Zato mora veljati:

$$\begin{aligned} y_i^{neg} &\leq 0 \\ y_i^{poz} &\geq 0 \end{aligned}$$

Pogoj 2. Korigirane cene morajo ostati na isti strani referenčne cene d_i in mora veljati

$$\begin{aligned} x_i^{neg} &= c_i^{neg} + y_i^{neg} \geq d_i \\ x_i^{poz} &= c_i^{poz} + y_i^{poz} \leq d_i \end{aligned}$$

Pri tem velja, da je referenčna cena d_i enaka urnemu indeksu $SIPXurn_i$, razen v intervalih, ko je osnovna cena za negativna odstopanja c^{neg} nižja od $SIPXurn_i$ in je enaka c^{neg} , ali tam, kjer je osnovna cena za pozitivna odstopanja c^{poz} višja od $SIPXurn_i$ in je enaka c^{poz} .

poiščemo tistega, ki ima najmanjšo vsoto kvadratov koordinat:

$$\sum_{i=1}^n (y_i^{neg})^2 + \sum_{i=1}^n (y_i^{poz})^2 \quad (6)$$

Pri tem pomenijo:

bs bilančne skupine,

c_i^{neg} osnovna cena za negativna odstopanja v intervalu i .

c_i^{poz} osnovna cena za pozitivna odstopanja v intervalu i .

d_i^{neg} referenčna cena v intervalu i .

x_i^{neg} korigirana cena za negativna odstopanja v intervalu i .

x_i^{poz} korigirana cena za pozitivna odstopanja v intervalu i .

s_i^{neg} skupni seštevek prihodkov in odhodkov pozitivne regulacije elektroenergetskega sistema v intervalu i .

s_i^{poz} skupni seštevek prihodkov in odhodkov negativne regulacije elektroenergetskega sistema v intervalu i .

$W_{bs,i}^{neg}$ negativna odstopanja bilančne skupine bs v obračunskem intervalu i .

$W_{bs,i}^{poz}$ pozitivna odstopanja bilančne skupine bs v obračunskem intervalu i .

W_i^{neg} seštevek vseh negativnih odstopanj vseh bilančnih skupin v obračunskem intervalu i .

W_i^{poz} seštevek vseh pozitivnih odstopanj vseh bilančnih skupin v obračunskem intervalu i .

Najbolj optimalno vrednost korigiranih cen (x^{neg}, x^{poz}) se izračuna z naslednjim iterativnim algoritmom:

1. za primer primanjkljaja

- I. S P in M se označi množici intervalov, kjer se glede na pravila korekcije obdrži nespremenjene cene za negativna odstopanja in nespremenjene cene za pozitivna odstopanja:

$$P = \{i : \text{ceno } c_i^{neg} \text{ ohranimo nespremenjeno}\}$$

$$M = \{i : \text{ceno } c_i^{poz} \text{ ohranimo nespremenjeno}\}$$

V množico P se vstavi vse indekse i, kjer je $W_i^{neg} + W_i^{poz} < 0$, v množico M pa se vstavi vse indekse i, kjer je $W_i^{neg} + W_i^{poz} > 0$,

- II. Izračuna se projekcijo gradienta W na dopustne smeri, ki so določene z množicama P in M

$$p_i^{neg} = W_i^{neg} \cdot 1_{\{i \notin P\}} \quad (7)$$

$$p_i^{poz} = W_i^{poz} \cdot 1_{\{i \notin M\}} \quad (8)$$

- III. Po naslednji formuli izračunamo nov vektor cen $x = (x^{neg}, x^{poz})$

$$x_i^{neg} = c_i^{neg} + \frac{p_i^{neg} \cdot \text{razlika}}{(p_i^{neg})^2 + \dots + (p_n^{neg})^2 + (p_i^{poz})^2 + \dots + (p_n^{poz})^2} \quad (9)$$

$$x_i^{poz} = c_i^{poz} + \frac{p_i^{poz} \cdot \text{razlika}}{(p_i^{neg})^2 + \dots + (p_n^{neg})^2 + (p_i^{poz})^2 + \dots + (p_n^{poz})^2} \quad (10)$$

Ta vektor ni nujno končni rezultat cen.

- IV. Preveri se, pri katerih intervalih i je kršen Pogoj 2 in v obračunskih intervalih, kjer je ta kršen se vstavi indekse v množico A:

$$A = \{i : x_i^{poz} < 0 \text{ in } c_i^{poz} \geq 0\}$$

Če je množica A prazna množica nadaljujemo na korak V.

Za tiste intervale, kjer je kršen Pogoj 2 nastavimo ceno na $c_i^{poz} = 0$, saj se predznak cene c_i^{poz} ne sme spremeniti kljub korekciji v tem intervalu.

Izračunamo novo vrednost razlike po formuli (5) in se vrnemo na korak II.

- V. Izračunamo končno ceno po formulah (7) do (10), ki predstavlja najbolj optimalno rešitev glede na dane pogoje.

2. za primer presežka

- I. S P in M se označi množici intervalov, kjer se glede na pravila korekcije obdrži nespremenjene cene za negativna odstopanja in nespremenjene cene za pozitivna odstopanja:

$$P = \{i : \text{ceno } c_i^{neg} \text{ ohranimo nespremenjeno}\}$$

$$M = \{i : \text{ceno } c_i^{poz} \text{ ohranimo nespremenjeno}\}$$

Določi se referenčne cene d_i in sicer:

$$d_i = c_i^{neg} \cdot 1_{\{c_i^{neg} \leq sipx_i\}} + c_i^{poz} \cdot 1_{\{c_i^{poz} \geq sipx_i\}} + sipx_i \cdot 1_{\{c_i^{neg} > sipx_i \text{ in } c_i^{poz} < sipx_i\}}$$

Množici P in M pustimo prazni.

- II. Izračuna se projekcija gradienta W na dopustne smeri, ki so določene z množicama P in M

$$p_i^{neg} = W_i^{neg} \cdot 1_{\{i \notin P\}} \quad (7)$$

$$p_i^{poz} = W_i^{poz} \cdot 1_{\{i \notin M\}} \quad (8)$$

- III. Po naslednji formuli izračunamo nov vektor cen $x = (x^{neg}, x^{poz})$

$$x_i^{neg} = c_i^{neg} + \frac{p_i^{neg} \cdot razlika}{(p_i^{neg})^2 + \dots + (p_n^{neg})^2 + (p_i^{poz})^2 + \dots + (p_n^{poz})^2} \quad (9)$$

$$x_i^{poz} = c_i^{poz} + \frac{p_i^{poz} \cdot razlika}{(p_i^{neg})^2 + \dots + (p_n^{neg})^2 + (p_i^{poz})^2 + \dots + (p_n^{poz})^2} \quad (10)$$

Ta vektor ni nujno končni rezultat cen.

- IV. Preveri se, pri katerih intervalih i je kršen *Pogoj 2* in v obračunskih intervalih, kjer je ta kršen se vstavi indekse v množici A in B :

$$A = \{i : x_i^{neg} < d_i\}$$

$$B = \{i : x_i^{poz} > d_i\}$$

Če sta množici A in B prazna množica nadaljujemo na korak V.

Množico A vključimo v množico P , množico B pa v množico M . Hkrati se za indekse $i \in A$ nastavi $c_i^{neg} = d_i$ in za indekse $i \in B$ nastavi $c_i^{poz} = d_i$.

Izračunamo novo vrednost razlike po formuli (5) in se vrnemo na korak II.

- VI. Izračunamo končno ceno po formulah (7) do (10), ki predstavlja najbolj optimalno rešitev glede na dane pogoje.

Tudi pri najbolj optimalni rešitvi se lahko zgodi, da presežek ostane kljub korekciji, saj je presežek previsok.

Pri tem pomenijo:

W_i^{neg} seštevek vseh negativnih odstopanj vseh bilančnih skupin v obračunskem intervalu i .

W_i^{poz} seštevek vseh pozitivnih odstopanj vseh bilančnih skupin v obračunskem intervalu i .